

**UCHWAŁA NR III/17/18
RADY MIEJSKIEJ W CZAPLINKU**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek na lata 2019 - 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.) Rada Miejska w Czaplinku uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek na lata 2019-2028”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

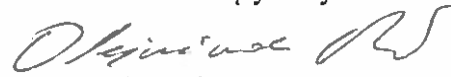
§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czaplinka.

§ 3.

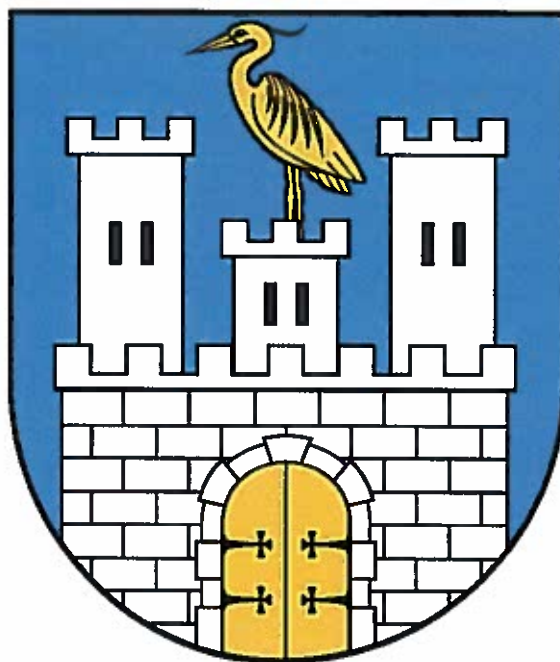
Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady



Michał Olejniczak

Załącznik do Uchwały nr III/17/18
Rady Miejskiej w Czaplinku
z dnia 28 grudnia 2018 roku
w sprawie przyjęcia
Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych Gminy
Czaplinek na lata 2019-2028



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek na lata 2019-2028

przygotowana przez



ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP	5
2.1	STRUKTURA DOKUMENTU	6
1.	CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	8
2.3	PODSTAWY PRAWNE.....	9
2.4	PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE.....	10
2.4.1	DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE	10
2.4.2	DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE.....	14
3	CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO/PROGNOSTYCZNA	16
3.1	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA	17
3.2	DEMOGRAFIA	19
3.3	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	23
3.3.1	EDUKACJA	23
3.3.2	OPIEKA ZDROWOTNA	25
3.4	GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ	26
3.4.1	PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	29
3.4.2	BEZDOMNOŚĆ.....	31
3.4.3	SYTUACJA DZIECI.....	31
3.4.4	UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	32
3.4.5	SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	37
3.4.6	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	38
3.5	PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	39
3.5.1	BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD MŁODZIEŻY	39
3.5.2	BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD DOROSŁYCH.....	47
3.6	ANALIZA SWOT	55
3.7	ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	58
3.8	PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	59
4	CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	60

4.1	MISJA	61
4.2	CELE STRATEGICZNE	62
4.2.1	CEL STRATEGICZNY 1 – WZMACNIANIE PRAWIDŁOWEJ ROLI RODZINY	62
4.2.2	CEL STRATEGICZNY 2 – AKTYWIZACJA ŚRODOWISKA NA RZECZ OGRANICZANIA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	63
4.2.3	CEL STRATEGICZNY 3 – PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNOŚCI I OSÓB ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM SPOŁECZNYM	64
4.3	METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	65
5	ZAŁĄCZNIKI	67
I.	WZÓR ANKIETY DLA DOROSŁYCH	68
II.	WZÓR ANKIETY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	72
III.	ZESPÓŁ REMEDIS SA	75
	SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	76

1. WSTĘP



2.1 STRUKTURA DOKUMENTU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek jest wieloletnim dokumentem programowym. Tworzenie jej obejmuje szereg działań i dziedzin polityki społecznej. Odpowiednio przygotowana i wdrożona strategia ma doprowadzić do określenia i stopniowego eliminowania kluczowych problemów społecznych.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym stoją do rozwiązania trudne problemy. Dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, problemy egzystencji osób samotnych i niepełnosprawnych oraz rosnącej liczby osób starszych. Te wszystkie zjawiska tworzą mieszaninę problemów społecznych, które silnie współdecydują później o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną. Funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką jest gmina zależy od skuteczności ich rozwiązywania.

Podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w Strategii pozwala na przyjęcie rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych na terenie gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek składa się z trzech części, tj. części wprowadzającej, diagnostycznej i części programowej.

- I. Część wprowadzająca zawiera elementarne informacje dotyczące konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. W tym rozdziale przybliżono również związek z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.
- II. Część diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę. Wiedza ta została oparta zgromadzona na podstawie analizy danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, badań ankietowych, spotkań warsztatowych,

identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej.

- III. Część programowa zawiera najważniejsze założenia polityki społecznej gminy. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, programów operacyjnych i działań. Wskazano również podmioty realizujące strategię, współdziałające oraz planowane źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Zaprezentowano także sposoby wdrożenia Strategii oraz prowadzenie monitoringu i realizacji.

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek były procesem mającym kilka etapów, wymagającym zaangażowania wielu osób i instytucji. Każda strategia służy do osiągnięcia zamierzonych celów, za pomocą wskazanych programów, z określonymi wskaźnikami realizacji. Samorząd gminny oraz Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej wytycza i zatwierdza działania – wykonalne technicznie, realne ekonomiczne i akceptowalne społecznie, ale nie mogą pozostać jedynymi ich realizatorami. Warunkiem powodzenia jest współpraca władz samorządowych przy realizacji zamierzeń zawartych w Strategii z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się polityką społeczną takimi jak oświata, służba zdrowia, policja itp. Odpowiednio zaprojektowana i wprowadzona polityka społeczna stanowi inwestycję, która procentuje dla wszystkich mieszkańców, także nie objętych bezpośrednio jej interwencją.

Dokument niniejszy jest również wyrazem dążenia władz do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków życia na jej terenie. Strategia ma szansę stać się nową jakością w relacjach pomiędzy uczestnikami życia społecznego na terenie gminy i pobudzić aktywność społeczną mieszkańców.

1. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA



2.3 PODSTAWY PRAWNE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie¹. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2018 r. poz. 1508 ze zm.). Przewiduje on w ramach zadań własnych gminy opracowanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych zawierającej w szczególności:

- Diagnozę sytuacji społecznej;
- Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- Określenie:
 - Celów strategicznych projektowanych zmian;
 - Kierunków niezbędnych działań;
 - Sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych;
 - Wskaźników realizacji działań.

Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

1. Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.).
2. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholowi (Dz.U. z 2016 r. 487 ze zm.).
3. Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).
4. Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1952 ze zm.).
5. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390).
6. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.).
7. Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 1265 ze zm.).
8. Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 1828 ze zm.).

¹ Źródło informacji o dokumentach opisanych w rozdziale 2.1.- Internetowy System Aktów Prawnych: www.prawo.sejm.gov.pl

9. Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 511 ze zm.).
10. Ustawa z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 180 ze zm.).
11. Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.).
12. Ustawa z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.).
13. Ustawa z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.).
14. Ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.).
15. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2018 r. poz. 554 ze zm.).
16. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 prawo energetyczne (Dz.U. z 2018 r. poz. 755 ze zm.).
17. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r. poz. 1860 ze zm.).

Podczas realizacji strategii należy śledzić akty wykonawcze oraz zmiany obowiązującego prawa.

2.4 PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców. Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, oraz powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

2.4.1 DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

„EUROPA 2020 – STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEMU WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU”

Głównym celem tego dokumentu jest powrót Europy po kryzysie na ścieżkę rozwoju, a następnie pozostanie na niej. Jej założenia to więcej miejsc pracy i wyższy standard życia mieszkańców Starego Kontynentu. Strategia pokazuje, że Europa może rozwijać się w sposób inteligentny i zrównoważony, może sprzyjać włączeniu społecznemu, umie znaleźć sposób na stworzenie nowych miejsc pracy i określić kierunek rozwoju społeczeństw. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety:

- **Rozwój inteligentny:** rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- **Rozwój zrównoważony:** wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- **Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu:** wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Aby każde państwo UE mogło dopasować Strategię Europa 2020 do swojej szczególnej sytuacji wyznaczono cele, na których poszczególni członkowie wspólnoty powinni opierać swoje cele krajowe i metody działania.

- Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- Na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3% PKB Unii;
- Należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (20% redukcji emisji dwutlenku węgla, 20% energii uzyskiwać z odnawialnych źródeł, zwiększyć efektywność wykorzystania energii o 20%);
- Liczba osób przedwcześnie kończących naukę należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- Liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

W ramach priorytetów i celów przygotowano również 7 projektów tematycznych, które mają umożliwić postępy:

- „Unia innowacji” – ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji;
- „Młodzież w drodze” – ma na celu poprawę wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – ma na celu upowszechnienie szybkiego Internetu;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – jest to projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów;

- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – ma służyć poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – ma pomóc w modernizacji rynków pracy;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) stawia na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Na podstawie analizy wskaźników zestawionych w ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w NSIS sformułowano priorytety:

- Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym² i średnim;
- Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego;
- Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych;
- Ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- Zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych;
- Zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy;
- Upowszechnienie kształcenia ustawicznego;
- Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- Powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
- Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego;
- Wzrost liczby lokali (mieszkań) dla grupy najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- Dostęp do pracowników socjalnych;

² Dokument stworzono przed ustawą likwidującą gimnazja

- Rozwój pomocy środowiskowej;
- Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną;
- Realizacja NSIS przez samorządy terytorialne;
- Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA (NSRO)

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Zakładanym efektem strategii proponowanej przez NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i osiągnięcie spójności gospodarczej z innymi krajami UE. Polska i jej regiony powinny stać się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. W wyniku przeprowadzonej analizy, która wskazała różnice w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczym kraju oraz poszczególnych jego regionów, w stosunku do innych krajów Unii Europejskiej oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej sformułowano cel strategiczny NSRO, czyli „tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”. Cel ten będzie osiągany poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Europejski Fundusz Społeczny jest najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej. Jest on jednym z pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESiF). Od 2014 fundusze te działają we wspólnych ramach, realizując dodatkowe cele związane z polityką. Są one głównym źródłem inwestycji na poziomie UE

i ułatwiają państwom członkowskim powrót na ścieżkę rozwoju gospodarczego oraz zwiększenie liczby miejsc pracy, jednocześnie umożliwiając zrównoważony rozwój zgodnie z założeniami strategii Europa 2020. Głównymi celami Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2015-2021 są:

- **Pomoc w znalezieniu zatrudnienia:** wspierane będą organizacje, które chcą wprowadzić w życie projekty mające na celu prowadzenie szkoleń i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Finansowane będą również inicjatywy wspierające przedsiębiorczość poprzez udzielanie pomocy finansowej dla nowych firm oraz przedsiębiorstw, które przeprowadzają restrukturyzację bądź zmagają się z problemem braku wykwalifikowanych pracowników;
- **Włączenie społeczne:** będzie kontynuowane finansowanie tysięcy projektów, które pomagają osobom znajdującym się w potrzebie oraz osobom z grup w niekorzystnej sytuacji w zdobyciu umiejętności zawodowych;
- **Lepsza edukacja:** Priorytetem jest ograniczenie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki oraz poprawa możliwości edukacyjnych na poziomie wyższym i zawodowym;
- **Wzmocnienie administracji:** dążenie do polepszenia jakości funkcjonowania administracji publicznej i rządowej poprzez nadawanie im kompetencji administracyjnych i instytucjonalnych niezbędnych do przeprowadzenia reform strukturalnych.

2.4.2 DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Biorąc pod uwagę potencjał i sytuację regionu oraz stały wzrost jego możliwości rozwojowych sformułowano następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego:

Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów.

Przyjęta deklaracja misji pozwala osiągnąć niezbędny kompromis między sferą gospodarczą i społeczną – zgodny z konstytucyjnymi założeniami modelu społecznej gospodarki rynkowej oraz zasadami ochrony i zachowania istniejących zasobów i dziedzictwa dla następnych pokoleń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek wpisuje się w następujące cele strategiczne Strategii wojewódzkiej:

- Cel strategiczny nr 5: Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności;
- Cel strategiczny nr 6: Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU DRAWSKIEGO

Strategia Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2015-2025 jest podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju samorządu powiatowego. Stanowi ona długookresowy plan rozwoju, który określa wizję i misję Powiatu Drawskiego, a także cele, których realizacja ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców oraz podniesieniu konkurencyjności powiatu. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek wpisują się w następujące cele strategiczne i operacyjne określone w Strategii powiatowej:

- Cel strategiczny: Rozwój usług sfery społecznej Powiatu Drawskiego:
 - Cel operacyjny: Zróżnicowanie struktury ludności;
 - Cel operacyjny: Rozwój życia kulturalnego;
 - Cel operacyjny: Kreowanie aktywnego stylu życia;
 - Cel operacyjny: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i rozwój usług pomocy społecznej;
 - Cel operacyjny: Poprawa bezpieczeństwa;
 - Cel operacyjny: Zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej;
 - Cel operacyjny: Wzbogacenie oferty edukacyjnej, podniesienie jakości oferty i wzmocnienie atrakcyjności szkół ponadgimnazjalnych obszaru centrum prowadzących kształcenie zawodowe poprzez objęcie placówek zintegrowanym kompleksowym programem rozwojowym.

3 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO/PROGNOSTYCZNA



3.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Gmina Czaplinek jest gminą miejsko-wiejską położoną na terenie województwa zachodniopomorskiego i powiatu drawskiego. Położona jest w południowowschodniej części województwa i wschodniej części powiatu. Gmina leży w powiecie drawskim i sąsiaduje z gminami Ostrowice, Złocieniec i Wierzchowo oraz z powiatem świdwińskim (gminą Połczyn Zdrój), powiatem szczecineckim (gminami Barwice i Borne Sulinowo), powiatem złotowskim w województwie wielkopolskim (gminą Jastrowie) oraz powiatem waleckim (gminą Wałcz). Z geograficznego punktu widzenia gmina położona jest na pojezierzach Drawskim i Szczecineckim oraz Równinie Wałeckiej. Ponad 40% gminy stanowią tereny leśne, spośród których dwie trzecie zlokalizowane są na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego, zajmującego całą północną część gminy wraz z najgłębszym w województwie oraz drugim pod względem głębokości w Polsce Jeziorem Drawsko o powierzchni ponad 19 km². Przez teren gminy przepływa też rzeka Drawa, na której odbywają się popularne spływy kajakowe.



Rysunek 1 Gmina Czaplinek na tle powiatu drawskiego
(źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=17&id_p=340&id_g=2494)

Gmina zajmuje powierzchnię 365 km² (w tym 14 km² miasto Czaplinek) co stanowi 20,69% powierzchni powiatu. W 2017 roku zamieszкана była przez 11.968 osób, co stanowi 20,73% ludności powiatu³.

³ Źródło: Bank Danych Lokalnych, dostęp 29.10.2018 r.

Siedzibą władz gminy jest miejscowość Czaplinek. Sieć osadniczą gminy tworzy 48 miejscowości podzielonych na 28 sołectw.

Tabela 1 Sieć osadnicza gminy Czaplinek

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW
1.	BROCZYNO	
		• Broczyno 434
		• Miłkowo 165
		• Dobrzyca Mała 1
2.	BYSZKOWO	
		• Byszkowo 100
		• Kamienna Góra 63
3.	CZARNE MAŁE	
		• Czarne Małe 172
		• Zdziarsko 6
4.	CZARNE WIELKIE	
		• Czarne Wielkie (do nr 51 włącznie) 246
5.	DRAHIMEK	
		• Drahimek 112
		• Sulibórz 2
6.	GŁĘBOCZEK	
		• Głęboczek 43
7.	KOŁOMĄT	
		• Kołomąt 181
8.	KLUCZEWO	
		• Kluczewo 302
		• Brzezinka 1
9.	ŁAZICE	
		• Łazice 29
		• Karsno 83
		• Piekary 62
		• Welnica 52
10.	ŁYSININ	
		• Łysin 72
11.	MACHLINY	
		• Machliny 180
		• Kosin 22
		• Motarzewo 61
		• Turze 4
		• Podstrzesze 2
		• Nowa Wieś 12
12.	NOWE DRAWSKO	
		• Nowe Drawsko 36
13.	NIWKA	
		• Niwka 112
14.	OSTRORÓG	
		• Ostroróg 82
15.	PIASECZNO	
		• Piaseczno 91
16.	PŁAWNO	

	• Pławno	138
17.	PROSINO	
	• Prosino	52
18.	PROSINKO	
	• Prosinko	124
	• Kuźnica Drawska	13
19.	PSIE GŁOWY	
	• Psie Głowy	76
	• Studniczka	3
20.	RZEPOWO	
	• Rzepowo	229
21.	SIEMCZYNO	
	• Siemczyno	401
22.	SIKORY	
	• Sikory	304
	• Kuszewo	18
	• Kolonia Czarne Wielkie (52-60)	19
23.	STARE DRAWSKO	
	• Stare Drawsko	127
24.	STARE GONNE	
	• Stare Gonne	28
25.	TRZCINIEC	
	• Trzciniec	155
26.	ŻERDNO	
	• Żerdno	54
27.	ŻELISŁAWIE	
	• Żeliszawie	79
	• Cichorzecze	13
	• Stare Kaleńsko	1
	• Wrześnica	21
28.	ŁĄKA	
	• Łąka	116
29.	MIASTO CZAPLINEK	6.975

Źródło: Urząd Miejski w Czaplinku

3.2 DEMOGRAFIA

Według danych z Urzędu Miejskiego w Czaplinku obszar gminy w 2017 roku zamieszkiwały 11.674 osoby, w tym 5.719 mężczyzn oraz 5.955 kobiet. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (2,02%). Należy więc stwierdzić, że podział wg płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2017 ale także na przestrzeni wielu lat.

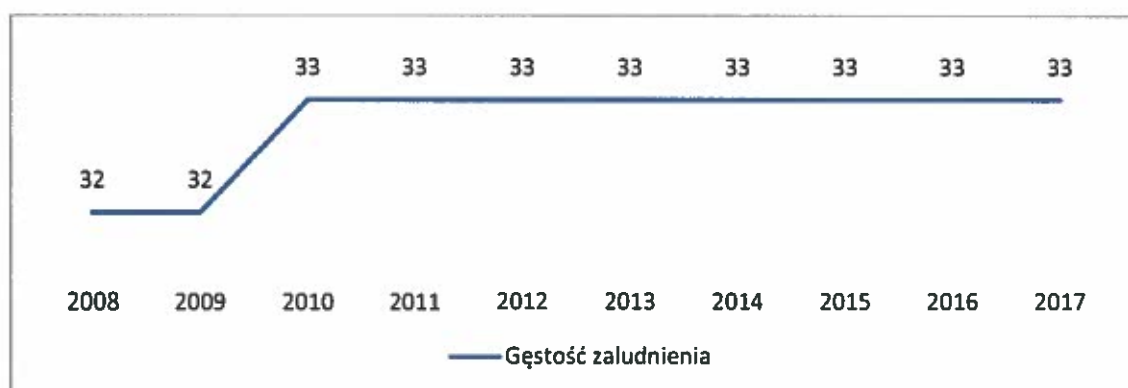
Tabela 2 Liczba mieszkańców gminy Czaplinek w latach 2008-2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	11 712	11 670	12 013	11 986	11 947	11 950	12 028	11 942	11 974	11 674
Mężczyźni	5 765	5 758	5 914	5 890	5 834	5 849	5 893	5 817	5 847	5 719
Kobiety	5 947	5 912	6 099	6 096	6 113	6 101	6 135	6 125	6 127	5 955
Mężczyźni [%]	49,22	49,34	49,23	49,14	48,83	48,95	48,99	48,71	48,83	48,99
Kobiety [%]	50,78	50,66	50,77	50,86	51,17	51,05	51,01	51,29	51,17	51,01

Źródło: Bank Danych Lokalnych (lata 2008-2016), wgląd 29.10.2018 r., Urząd Miejski w Czaplinku (rok 2017)

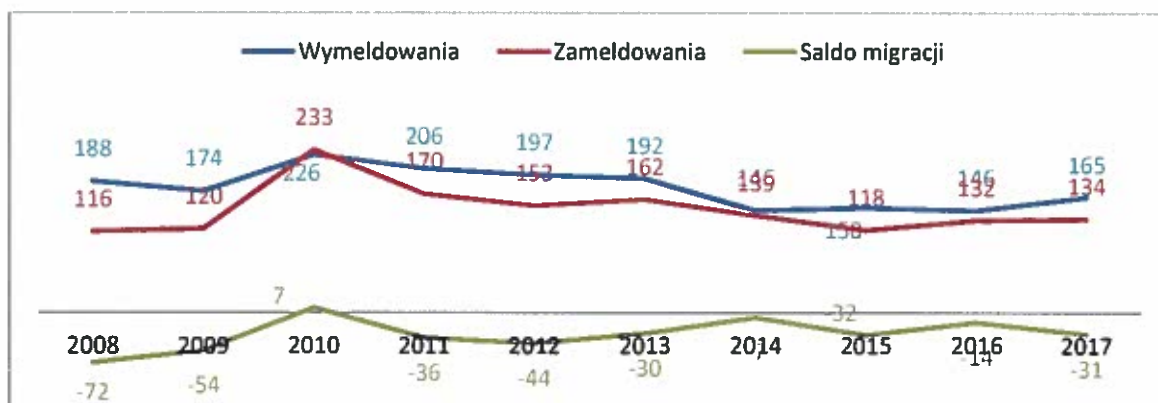
Można zauważyć, że w ostatnich 10 latach liczba mieszkańców jest w miarę stabilna. Od 2014 roku notuje się powolny spadek liczby ludności.

Gęstość zaludnienia w gminie Czaplinek na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na stałym poziomie. Tendencję prezentuje poniższy wykres. Według informacji z Banku Danych Lokalnych gęstość zaludnienia w gminie w 2017 roku wynosiła 33 osoby na kilometr kwadratowy.

Wykres 1 Gęstość zaludnienia w gminie na 1 km²

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Na wykresie 2 doskonale widać, że w ostatnich latach w gminie przeważnie utrzymuje się ujemne saldo migracji.

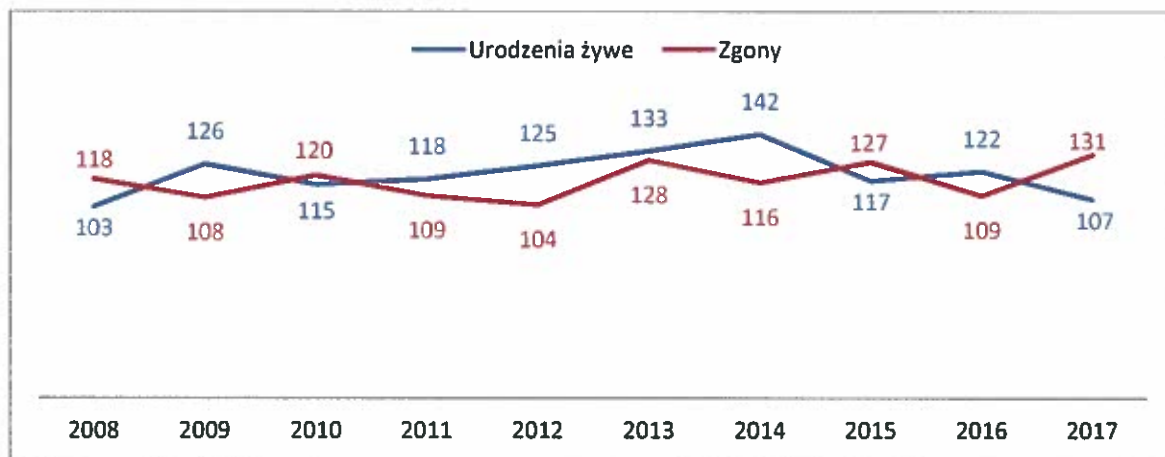


Wykres 2 Migracje mieszkańców gminy Czaplinek w latach 2008-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do urzędu i dopełniły formalności związanych z procedurą. Stąd to zjawisko jest w pełni trudne do oszacowania.

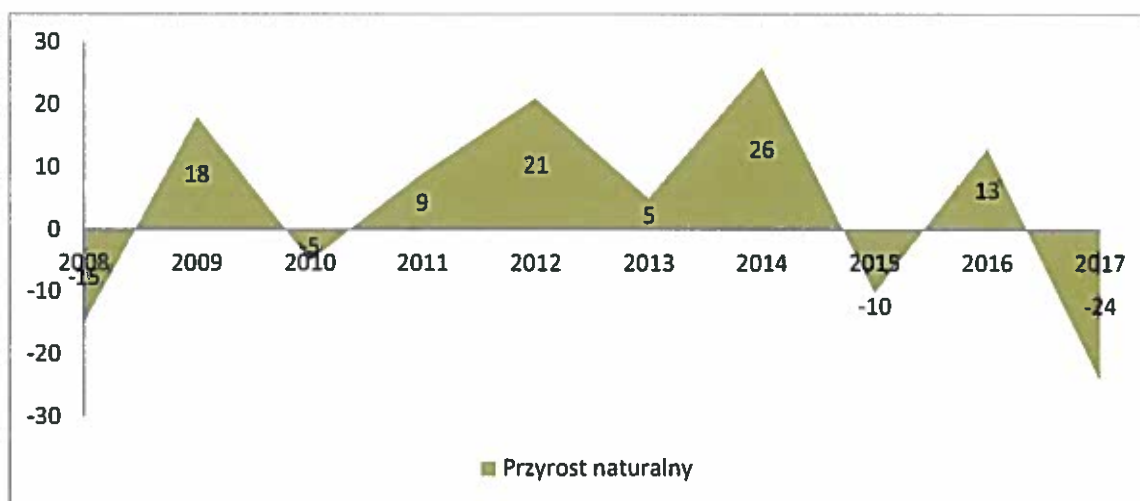
Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. W ostatnich 10 latach tylko czterokrotnie odnotowano ujemny przyrost naturalny. Niepokojącym jest fakt, że trend po okresie wzrostu liczby urodzeń wydaje się wyraźnie spadać.



Wykres 3 Urodzenia i zgony w gminie w latach 2008-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Przyrost naturalny w gminie Czaplinek wynosił -24 i ta sytuacja nawiązując do wcześniejszych informacji jest niepokojąca.



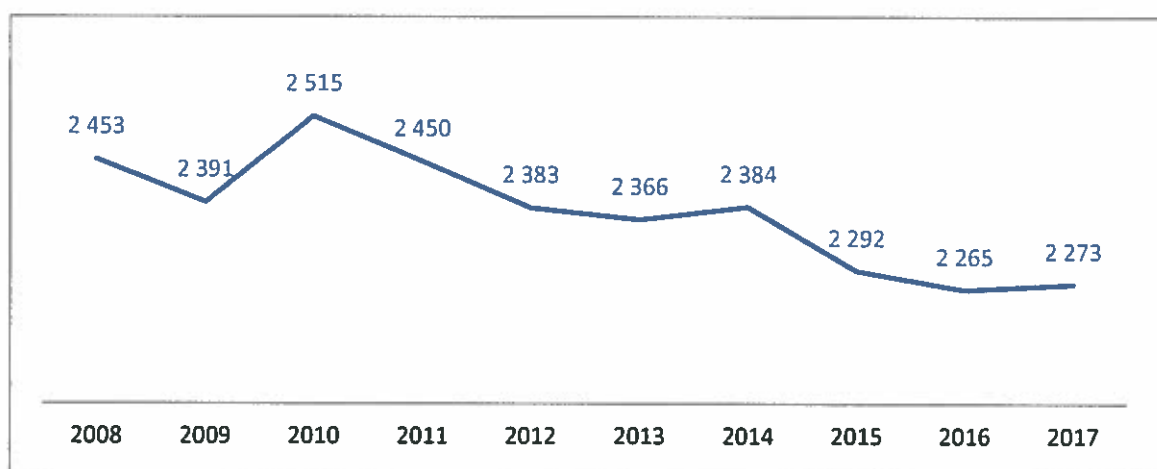
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Czaplinek w latach 2008-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Dane te prezentują się podobnie w porównaniu do całego kraju (-5.752)

Jeżeli uwzględnimy dotychczasowe trendy migracji wewnętrznych, ich saldo oraz ujemny przyrost naturalny w ostatnim czasie to w następnych latach gmina Czaplinek może spodziewać się dalszego spadku liczby mieszkańców.

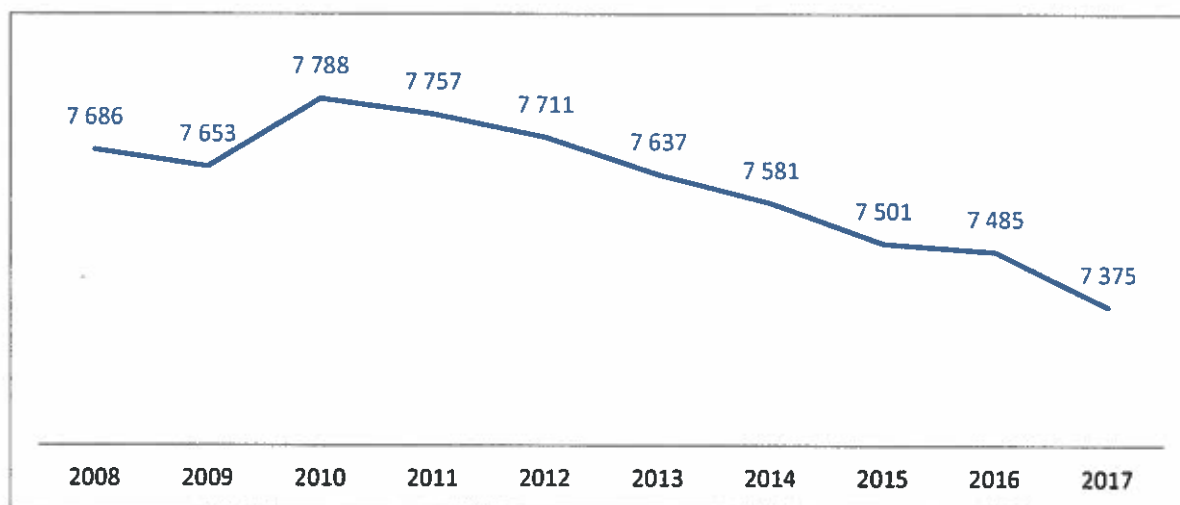
W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym o produkcyjnym systematycznie maleje. Natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrasta. Te informacje świadczą o tym, że prognozy demograficzne dla gminy wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja zbieżna z sytuacją całej Polski. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały uwzględnienia wzrostu liczby osób w wieku senioralnym i odpowiedniego przystosowania usług społecznych do ich potrzeb.



Wykres 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

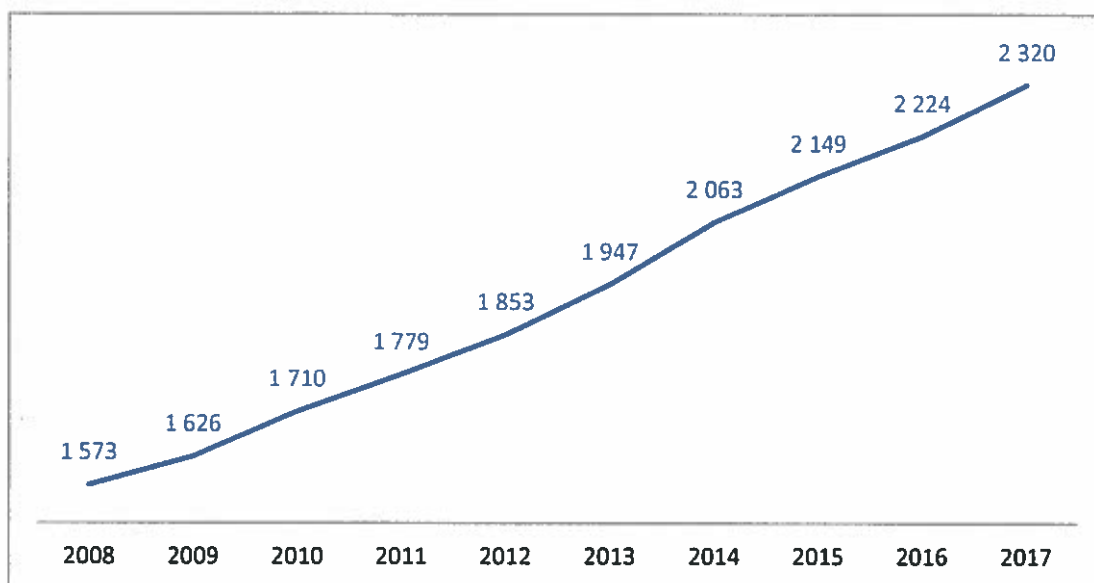
Liczba ludności w gminie w wieku przedprodukcyjnym, między rokiem 2010 a 2017, spadła o 242 osób czyli o 9,6%.



Wykres 6 Liczba osób w wieku produkcyjnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Liczba ludności w gminie w wieku produkcyjnym, w latach 2010-2017 systematycznie spadała (spadek o 413 osób czyli o 5,30%).



Wykres 7 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Powyższy wykres ilustruje wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Od 2008 roku grupa ta zwiększyła się o 747 osób. Oznacza to przyrost o 47,49%.

W gminie w następnych latach należy spodziewać się dalszych niekorzystnych zjawisk mogących skutkować spadkiem liczby mieszkańców, dlatego należy prowadzić dalsze działania o charakterze prorodzinny. Spodziewana jest także się kontynuacja trendu związanego z przyrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. To oznacza konieczność inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

3.3 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.3.1 EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego. System ten ma na celu stworzenie dla młodzieży

szans osobistego rozwoju, a w odniesieniu do środowiska zapewnienie awansu cywilizacyjnego. Gmina Czaplinek dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół zapewnia właściwe warunki do realizacji zadań oświatowych w gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz. Podejmowane są działania wychowawcze ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie gminy Czaplinek:

- Przedszkole Publiczne w Czaplinku;
- Szkoła Podstawowa w Broczynie;
- Szkoła Podstawowa w Czaplinku;
- Szkoła Podstawowa z klasami dotychczasowego gimnazjum.

Ponadto w gminie Czaplinek funkcjonują:

- Żłobek Bajkowo;
- Niepubliczne Przedszkole "Edukacja";
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek;
- Zespół Szkół Ponagimnazjalnych:
 - LO im. 3 Dywizji Strzelców Karpackich;
 - Technikum Technologii Drewna;
 - Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych;
 - Technikum Obsługi Turystycznej;
 - ZSZ im. Stefana Czarnieckiego;
 - Internat.
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy;
- Szkoły zaoczne dla Dorosłych;
 - Uzupełniające Technikum Zawodowe;

- Liceum Ogólnokształcące;
- Szkoła Policealna.

Tabela 3 Liczba uczniów w gminie Czaplinek w latach 2008-2017

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
SZKOŁA PODSTAWOWA	836	801	761	764	728	702	741	739	674	765
GIMNAZJUM	535	513	521	485	473	441	452	425	392	279
SUMA	1.371	1.314	1.282	1.249	1.201	1.143	1.193	1.164	1.066	1.044

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Zgodnie z ustawą z 14 grudnia 2016 roku przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe z dniem 1 września 2017 roku, każda sześciolletnia szkoła podstawowa działająca na podstawie ustawy o systemie oświaty, z mocy prawa przekształciła się w 8-letnią szkołę podstawową, a gimnazja ulegają likwidacji z mocy ustawy poprzez wygaszanie. Podobnie Zasadnicze Szkoły Zawodowe ulegają przekształceniu w szkoły branżowe I stopnia. Ustawodawca dał organom prowadzącym gimnazja możliwość przekształcenia likwidowanego gimnazjum w nowy typ szkoły lub jego włączenie w strukturę innej szkoły.

Liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej w ostatnich latach systematycznie rośnie.

Tabela 4 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
NA 1000 DZIECI W WIEKU 3-5 LAT	430	562	587	690	728	740	744	756	693	762

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 29.10.2018 r.

Przewidywane zmiany w zakresie szkolnictwa:

- Likwidacja gimnazjów i związane z tym wahania liczby uczniów szkół podstawowych;
- Niewielkie zwiększenie liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym;
- Ciągłe podnoszenie jakości placówek edukacyjnych.

3.3.2 OPIEKA ZDROWOTNA

W gminie funkcjonują następujące jednostki opieki zdrowotnej:

- Przychodnia Lekarza Rodzinnego "MEDYK II" s.c.;
- NZOZ Balticmed Przychodnie Medycyny Rodzinnej i Pediatrii;
- Przychodnia Specjalistyczna (Prywatne Gabinety Specjalistyczne).

Opieka szpitalna dostępna jest w pobliskich ośrodkach: Drawsku Pomorskim czy Połczynie-Zdroju.

Nie należy spodziewać się istotnych zmian w zakresie systemu opieki zdrowotnej na terenie gminy, także ze względu na dużą niezależność systemu opieki zdrowotnej od decyzji władz gminnych. Choć, jak wcześniej wspomniano należy oczekiwać rosnącego dostosowania oferty do potrzeb osób starszych.

3.4 GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich ze środowiskiem.

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku.

Ośrodek realizuje zadania wynikające m.in. z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych jak również koordynuje rozwiązywanie różnorodnych problemów społecznych. Oferta MGOPS skierowana jest do mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W wykonywaniu zadań Ośrodek Pomocy współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, sądami, prokuraturą, kuratorami sądowymi i społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Do zadań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w szczególności należy:

- Przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych obowiązującymi ustawami i innymi aktami prawnymi świadczeń i dodatków pieniężnych i niepieniężnych;
- Pracy socjalnej;
- Prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- Analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- Realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;

- Rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Wspieranie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Przeciwdziałanie narkomanii;
- Wspieranie działań związanych z przeciwdziałaniem bezrobociu;
- Wspieranie integracji społecznej;
- Współpraca z organizacjami pożytku publicznego.

Zaprezentowana powyżej lista wynika z podstaw prawnych działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Działania ulegają zmianom zgodnie ze zmianami ustawowymi. Tabele 5, 6 i 7 dotyczą skali działań związanych ze wsparciem rodzin w latach 2015-2017.

Tabela 5 Powody przyznania pomocy finansowej w latach 2015-2017

ROK	2015	2016	2017
Ubóstwo	512	491	419
Bezdomność	12	8	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa	91	89	69
Bezrobocie	423	378	297
Niepełnosprawność	169	155	140
Długotrwała lub ciężka choroba	281	267	242
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	148	115	98
Przemoc w rodzinie	5	6	7
Alkoholizm	120	112	96
Narkomania	10	10	10
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	13	11
Zdarzenie losowe	2	1	7
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: MGOPS Czaplinek

Tabela 6 Liczba osób (łącznie z dziećmi) objętych pomocą w latach 2015-2017 ze względu na powód przyznania pomocy

ROK	2015	2016	2017
Ubóstwo	1.392	1.275	968
Bezdomność	14	9	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	442	424	341
Bezrobocie	1.174	997	744
Niepełnosprawność	408	359	284
Długotrwała lub ciężka choroba	712	600	453
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	507	377	325
Przemoc w rodzinie	17	21	27
Alkoholizm	258	214	178
Narkomania	20	18	12
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	20	22	21
Zdarzenie losowe	2	1	14
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: MGOPS Czaplinek

Tabela 7 Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu gminy Czaplinek w pieczy zastępczej w latach 2015-2017 (zł)

	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze	78.060,00	121.819,06	124.319,90
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	142.510,00	287.008,82	298.277,47
RAZEM	220.570,00	408.827,88	422.597,37

Źródło: MGOPS Czaplinek

Wydatki na pieczę zastępczą stanowią znaczącą pozycję w budżecie ośrodka i stale rosną. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat się podwoiły.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe.

Tabela 8 Kwota przyznanych dodatków mieszkaniowych (zł)

ROK	2015	2016	2017
Liczba mieszkań objętych pomocą	290	288	271
Kwota przyznanych dodatków mieszkaniowych	718.815,69	740.158,80	626.697,69

Źródło: MGOPS Czaplinek

Z tabeli 9 wynika, że liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie maleje. Zapewne proces ten przyspieszył po wprowadzeniu programu Rodzina 500+.

Tabela 9 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej

ROK	2015	2016	2017
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	651	611	528
Osoby w gospodarstwie, które korzystają z pomocy społecznej	1.762	1.585	1.234

Źródło: MGOPS Czaplinek

Korzystnie kształtują się zmiany dotyczące liczby wniosków o udzielenie pomocy, prezentuje ten fakt tabela 10.

Tabela 10 Podstawowe liczby dotyczące liczebności pracy społecznej w latach 2015-2017

ROK	2015	2016	2017
Liczba wniosków o udzielenie pomocy	3.255	2.705	2.151
Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	634	607	543
Liczba kontaktów socjalnych	65	58	54
Pomoc udzielona w formie pracy socjalnej	589	438	247

Źródło: MGOPS Czaplinek

Wzrost wydatków, spowodowany w głównej mierze wprowadzeniem Programu Wsparcia dla Rodziców (tzw. 500+), prezentuje tabela nr 11.

Tabela 11 Wydatki OPS ogółem i na wybrane programy rządowe w latach 2015-2017 [zł]

ROK	2015	2016	2017
Wydatki ogółem	8.655.091	15.007.373	16.766.772
W tym Program Wsparcia dla Rodziców (500+)	0	5.757.818	7.826.464
Liczba rodzin objętych „500+”	0	867	910
Wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	3.908.371	4.655.283	4.769.020
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne	820	1.200	1.226

Źródło: MGOPS Czaplinek

Tabela 12 Liczba świadczeń rodzinnych przyznanych w latach 2015-2017 (dane częściowe)

ROK	2015	2016	2017
Zasiłek rodzinny	10.278	11.253	11.190
Zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat	108	97	80
Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	638	725	680
Zasiłek dla opiekuna	97	115	137
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka do 16 roku życia	571	594	574
Zasiłek pielęgnacyjny	3.007	2.939	2.917
Świadczenie pielęgnacyjne	450	483	506
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	48	56	46

Źródło: MGOPS Czaplinek

Kolejnym ważnym problemem gminy Czaplinek jest pomoc osobom starszym. Samotność, choroba lub brak opieki ze strony rodziny zobowiązują gminę do umieszczenia osoby starszej lub chorej w domu pomocy społecznej. W związku z tym poniesiono następujące wydatki:

- W 2015 r. – 8 osób, 160.528 zł;
- W 2016 r. – 7 osób, 150.022 zł;
- W 2017 r. – 9 osób, 154.218 zł.

3.4.1 PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

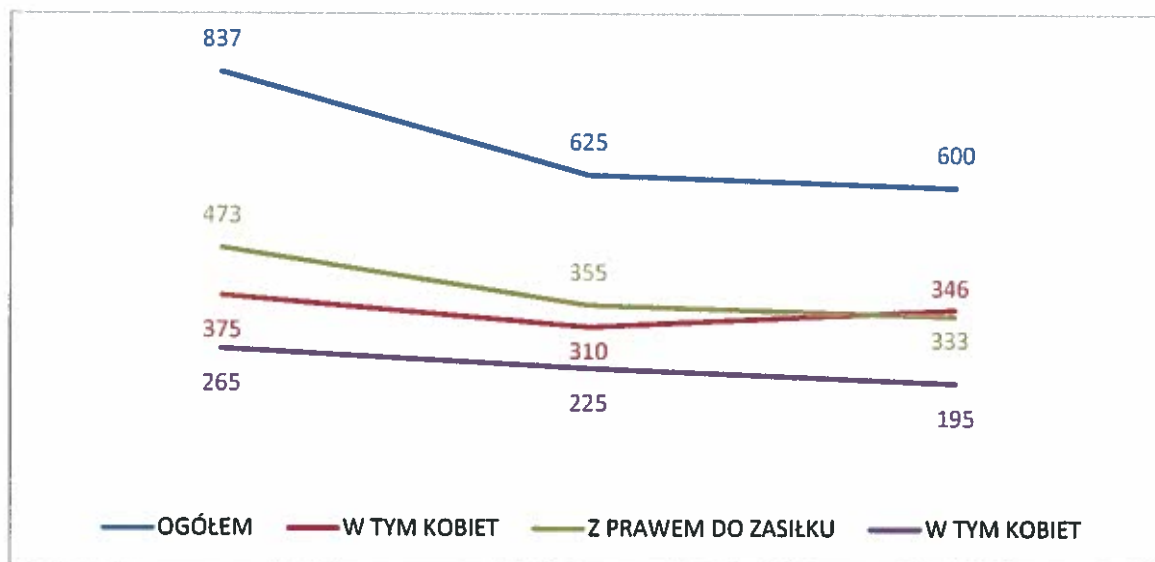
Tabela 13 Bezrobocie na terenie gminy Czaplinek w latach 2015-2017

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI	LICZBA OSÓB		
	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.	31.12.2017 r.
OGÓŁEM	837	625	600
W TYM KOBIET	375	310	346
W TYM DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	473	355	333
W TYM POWYŻEJ 50 LAT	265	225	195

Źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 24.10.2018 r.

Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. W trudnej sytuacji znajdują się również osoby po 50 roku życia, im najtrudniej jest znaleźć zatrudnienie, przebranżowić się. Osoby te są mniej elastyczne na rynku pracy, a jednocześnie mniej odważne od osób młodych. Trudniej jest im podejmować nowe wyzwania. Bezrobocie w Polsce w ostatnich latach maleje i pozostaje na rekordowo niskim poziomie. W grudniu 2017 r. wynosiło ono 6,6 proc. - szacuje Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS), powołując się na dane z urzędów pracy. Bez pracy pozostawało na koniec grudnia 2017 r. 1,08 mln osób - o 15,4 tys. osób więcej niż miesiąc wcześniej. W analogicznym okresie 2016 roku (grudzień - listopad) odnotowano wzrost liczby bezrobotnych o 21,5 tys. osób (o 1,6 proc.). W całym 2017 roku liczba bezrobotnych spadła o 252,1 tys. osób, tj. o 18,9 proc., podczas gdy w 2016 roku liczba bezrobotnych spadła o 228,2 tys. osób, tj. o 14,6 proc. Zatem tempo spadku liczby bezrobotnych w 2017 roku było silniejsze⁴. Ministerstwo zwróciło uwagę, że utrzymujący się wzrost gospodarczy wpłynął na wzrost liczby ofert pracy w skali roku. W całym 2017 roku pracodawcy w Polsce zgłosili do urzędów pracy 1 mln 692,9 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, tj. o 198 tys. (o 13,2 proc.) więcej niż w 2016 roku (1 mln 494,9 tys.). Ten trend ma wyraźne odzwierciedlenie na terenie gminy Czaplinek, tu również zauważalny jest wyraźny spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych. Natomiast spadek nie dotyczy długotrwale bezrobotnych oraz osób po 50-tym roku życia. Tu zauważalna jest stagnacja.

⁴ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS), wgląd 24.10.2018 r.



Wykres 8 Zmiana liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Czaplinek w latach 2015-2017
(źródło: Bank Danych Lokalnych, wgląd 24.10.2018 r.)

3.4.2 BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność, bezdomny to terminy używane przez nas powszechnie. Są one obciążone skojarzeniami emocjonalnymi i wartościującymi. Zjawisko bezdomności jest złożone i wielopostaciowe. Ustawa o pomocy społecznej za osobę bezdomną uznaje osobę „niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Za osoby, które umieszczono w ośrodkach wsparcia gmina Czaplinek poniosła następujące wydatki:

- W 2015 r. – 4 osoby, 3.723 zł;
- W 2016 r. – 4 osoby, 5.197 zł;
- W 2017 r. – 2 osoby, 3.618 zł.

3.4.3 SYTUACJA DZIECI

Wraz z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej samorządy gminne zostały zobligowane do prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pracę we wspieraniu dzieci opisują dane zawarte w tabeli 14:

Tabela 14 Wspieranie rodziny w latach 2015-2017

	2015	2016	2017
Liczba zatrudnionych asystentów	2	1	1
Liczba rodzin objętych opieką asystenta	23	14	14
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych	1	2	3
Liczba dzieci, umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej	10	6	2
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych	0	7	2
Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych z zastępczych rodzin spokrewnionych	0	0	4
Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych z zastępczych rodzin niezawodowych	1	1	2
Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych z zastępczych rodzin zawodowych	0	2	0
Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych z rodzinnymi domów dziecka	0	0	2
Liczba dzieci, które wróciły do rodzin naturalnych z placówek opiekuńczo-wychowawczych	1	0	1
Istniejące rodziny zastępcze spokrewnione	12	12	12
Istniejące rodziny zastępcze niezawodowe	7	11	14
Istniejące rodziny zastępcze zawodowe	5	4	5
Istniejące rodzinne domy dziecka	0	0	0
Utworzone zastępcze rodziny spokrewnione	1	0	2
Utworzone zastępcze rodziny niezawodowe	0	4	4
Utworzone zastępcze rodziny zawodowe	0	0	0
Utworzone rodzinne domy dziecka	0	0	0

Źródło: MGOPS Czaplinek i PCPR Drawsko Pomorskie

Rodziny dysfunkcyjne, w których istniało realne zagrożenie umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, bądź w rodzinach zastępczych objęto pracą asystenta rodziny. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej było ostatecznością, po wykorzystaniu przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych wszystkich możliwych form wsparcia rodziny biologicznej. W ciągu roku 2017 w placówkach przebywało 21 dzieci. Gmina poniosła wydatki w kwocie 298.277 zł, w rodzinach zastępczych przebywało 35 dzieci. Gmina poniosła wydatki w kwocie 124.320 zł.

3.4.4 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Dynamika rozwoju patologii społecznej jest duża, podobnie jak długość występowania oraz nasilenia szkodliwego funkcjonowania. W przypadku długich i intensywnych okresów toksycznych działań, inicjatywy te zaczynają przybierać określone formy patologiczne:

- Alkoholizm – jest zjawiskiem ciągle zajmującym wysoką pozycję w rankingu najczęściej występujących w Polsce przejawów patologii. Problemy alkoholowe w dużej mierze wynikiem bardzo łatwego dostępu do napojów wysokoprocentowych w Polsce. Statystyki wskazują na przerażające tempo obniżania wieku inicjacji alkoholowej oraz wzrost spożycia przez osoby nieletnie. Osoby młode są szczególnie narażone

na uzależnienie. Problem alkoholowy dotyczy także osób w starszym wieku, zarówno z rodzin ubogich, jak i zamożnych. Często powodem może być rozczarowanie życiem, depresja, zbyt duża odpowiedzialność. Warto też zwrócić uwagę na istotny fakt, że dzieci uczą się poprzez naśladownictwo. W związku z tym, jeżeli w domu ucztuje się przy stole suto zakrapianym alkoholem lub też problemy rozwiązuje się ucieczką w alkohol, to dzieci z tych rodzin są w większym stopniu predestynowane do odziedziczenia problemów alkoholowych;

- Narkomania – jest kolejnym przejawem patologii, bazującym na uzależnieniu. Narkomania, podobnie jak alkoholizm, może mieć bardzo niewinne początki. Zaczyna się od narkotyków miękkich, a kończy na najcięższym kalibrze w postaci kokainy. Jest to szczególnie groźne i wyniszczające uzależnienie. Środki narkotyzujące są w Polsce nielegalne, więc kwestia powszechności dostępu powinna być główną przeszkodą i ograniczyć grono narkomanów. Tymczasem nie tylko nie stanowi żadnej przeszkody, ale stwarza dodatkowe zagrożenie. Laboranci policyjni, specjalizujący się w dziedzinie środków odurzających, twierdzą, że „lewe” narkotyki mogą stanowić większe zagrożenie dla zdrowia i życia zażywających niż narkotyki „czyste”. Często bowiem, aby zwiększyć zyski dealerzy dzielą swoje zapasy na mniejsze części dosypując do nich nieznanych i szkodliwych substancji. Narkomania w rodzinie doprowadzić może do rozpadu więzi rodzinnych, rozpadu rodziny, a w najgorszym przypadku do śmierci jednego z członków rodziny;
- Przemoc w rodzinie – stanowi w dalszym ciągu poważny problem. Dane statystyczne dla całego kraju pokazują zatrważające informacje:
 - Około 250 dzieci na każde 100 tysięcy jest maltretowane;
 - Około 60% rodziców stosuje wobec swoich dzieci kary cielesne;
 - Około 33% rodziców dotkliwie pobiło swoje dziecko przed ukończeniem przez nie 6 roku życia.

Należy pamiętać, że przemoc w rodzinie może mieć także wymiar psychiczny. Najczęściej oprawcami są dawne ofiary przemocy, które wyniosły takie „nauki” z własnego doświadczenia. Proceder przemocy fizycznej czy psychicznej nie jest jednokierunkowy. Ostatnie badania wydobyły na światło dzienne zjawisko gwałtu małżeńskiego. Zmuszanie jednego z małżonków do kontaktu seksualnego często było zatajane przez ofiary bądź ignorowane przez władze.

Przemoc w związku małżeńskim może sprowadzać się do form fizycznych (bicia, gwałtu, lekkich i poważnych uszkodzeń ciała) i psychicznych (poniżanie, groźby, zakazy).⁵

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Ilość osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Można się oprzeć o dane szacunkowe ustalone dla populacji przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje tabela 15.

Tabela 15 Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

POPULACJE OSÓB, U KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ RÓŻNE KATEGORIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH		W POLSCE	W MIEŚCIE 100 TYS. MIESZK.	W MIEŚCIE 25 TYS. MIESZK.	W GMINIE 10 TYS. MIESZK.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys. osób	ok. 2000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln. osób	ok. 4000 osób	ok. 1000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln. osób	ok. 4000 osób	ok. 1000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5%-7% populacji	2 mln. – 2,5 mln. osób	5000-7000 osób	1250-1750 osób	500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 2 mln osób	ok. 5.300 osób	ok. 1330 osób	ok. 530 osób

Źródło: Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na terenie gminy Czaplinek działa Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja inicjuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, które w szczególności obejmują:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniami;
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i/lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

⁵ <http://wrodzinie.info.pl/przejawy-patologii/13-skutki-patologii-w-rodzinie>

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych, zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- Wspomaganie działań zapobiegających i naprawczych wobec osób dotkniętych przemocą domową;
- Podejmowanie interwencji wobec sprawców przemocy w rodzinie.

OGÓLNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

- Zmniejszenie spożywanego alkoholu przez młodzież;
- Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia;
- Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych;
- Rozpoczęcie profesjonalnej terapii uzależnień i innych usług leczniczych na terenie naszej gminy;
- Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia i zaburzeń życia rodzinnego;
- Zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego;
- Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym;
- Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.

Tabela 16 Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień
(w zł, dział 851 budżetu gminy)

ROK	WIELKOŚĆ WYDATKÓW		
	NA PROFILAKTYKĘ I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	NA PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII	NA PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE
2015	194.791	31.578	2.415
2016	197.548	30.189	5.998
2017	193.776	24.371	4.266

Źródło: MGOPS Czaplinek

W wielu rodzinach mamy do czynienia ze zjawiskiem ukrytej przemocy. Niezbędne jest przeprowadzenie działań mających na celu poprawę stanu świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy, budowanie spójnego systemu pomocy ofiarom przemocy, szkolenie osób zajmujących się pomaganiem, przygotowywanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie edukacji publicznej na temat przemocy w rodzinie i środowisku wobec dzieci, młodzieży i sposób jej przeciwdziałania. Jednym z takich działań jest procedura „Niebieskiej Karty”. Niebieskie Karty to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która weszła w życie w sierpniu ubiegłego roku, definiuje tę procedurę następująco: procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Zapisy tej nowelizacji wskazują na Radę Ministrów, jako organ, który określa kształt procedury oraz opracowuje wzory formularzy wykorzystywanych podczas jej realizacji. Jeżeli osobą doznającą przemocy jest dziecko, to czynności w ramach procedury "Niebieskiej Karty" przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa). Obecność psychologa nie jest warunkiem niezbędnym w sytuacji, gdyż często zdarza się, że takiej osoby nie ma w zasobach kadrowych danej placówki czy miejscowości. Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu.

Tabela 17 „Niebieskie karty” wydane w gminie Czaplinek w latach 2015-2017

ROK	NIEBIESKIE KARTY		
	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH PROCEDURĄ NIEBIESKIEJ KARTY	LICZBA RODZIN WOBEC KTÓRYCH WSZCZĘTO PROCEDURĘ NK	LICZBA ZAKOŃCZONYCH PROCEDUR NK
2015	22	15	10
2016	43	31	34
2017	53	44	38

Źródło: MGOPS Czaplinek

3.4.5 SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Jednocześnie jest ona również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. Niepełnosprawność to jedna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczbie ludności. Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem w Polsce na koniec marca 2011 r. wynosiła około 4,7 mln. Tym samym liczba osób niepełnosprawnych stanowiła 12,2% ludności kraju. Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet. Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne. Relatywnie niższy udział procentowy osób z uszkodzeniami narządu wzroku i słuchu, z chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym w zbiorowości osób niepełnosprawnych dotyczy jednak tysięcy osób o obniżonej sprawności w codziennym funkcjonowaniu, a zatem i wymagających szczególnego podejścia w edukacji, na rynku pracy i w życiu codziennym⁶.

Utrudnienia wynikające z barier takich jak brak możliwości dojazdu, brak rozbudowanej oferty zawodowej przystosowanej do możliwości osób niepełnosprawnych lub nadopiekuńczość ze strony opiekunów sprawia, że osoby niepełnosprawne uważają, iż społeczeństwo słabo się nimi interesuje.

Rehabilitacja społeczna powinna doprowadzić osobę niepełnosprawną do samoakceptacji, czyli odnalezienia własnej tożsamości w aktualnych warunkach życia. Rehabilitacja społeczna nie jest możliwa bez współdziałania służb, tworzących system zabezpieczeń i likwidujących bariery utrudniające egzystencję osobom niepełnosprawnym. Skuteczność rehabilitacji społecznej zależy także od pomocy organizacji i instytucji działających na rzecz włączania osób

⁶ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/niepelnosprawnosci-w-liczbach/-/dane-demograficzne/>, dostęp 24.10.2018 r.

niepełnosprawnych w życie kulturalne, rozrywkę, sport i rekreację. Poniżej, w tabeli 18 pokazano liczbę orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w gminie Czaplinek.

Tabela 18 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w gminie Czaplinek w latach 2015-2017

ROK	WYDANE ORZECZENIA ZALICZAJĄCE DO STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (OSOBY PO 16 r.ż.)	WYDANE ORZECZENIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (OSOBY PRZED 16 r.ż.)
2015	161	18
2016	151	18
2017	71	16

Źródło: MGOPS Czaplinek

3.4.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Miejska, Państwowa Straż Pożarna⁷, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym głównie w OSP Czaplinek.

Stan bezpieczeństwa publicznego w gminie Czaplinek w wyczerpujący sposób opisuje dokument pt.:

„SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZAPLINEK za 2017 rok”

Dokument dostępny jest pod adresem:

http://www.czaplinek.pl/sites/default/files/attachment/strategia_z_2017.pdf

⁷ Na terenie Gminy nie ma jednostki PSP.

3.5 PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Czaplinek przeprowadzono badanie społeczne. Dla pozyskania wyników reprezentujących całe środowisko gminne respondentami byli mieszkańcy całej gminy. Badanie przeprowadzono w październiku 2018 roku. Na prośbę o przeprowadzenie badania odpowiedziało pozytywnie 107 osób dorosłych oraz 214 uczniów. Wzory użytych ankiet zamieszczono w załącznikach I i II. Ze względu na metodę badawczą i wielkość próby wyniki badania prezentujemy w postaci opisowej.

3.5.1 BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD MŁODZIEŻY

Poniżej przedstawione zostały wyniki badań przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

Tabela 19 Płeć

ODPOWIEDŹ	LICZBA
Dziewczęta	120
Chłopcy	94

Źródło: Analiza Remedis SA

Ankietę wypełniło 214 respondentów. Wśród nich było 120 dziewcząt i 94 chłopców.

Tabela 20 Wiek

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
9- 10	2,34%	5
11-12	6,07%	13
13-14	64,49%	138
15-16	22,90%	49
Powyżej 16	4,21%	9

Źródło: Analiza Remedis SA

Podział ze względu na szkołę przedstawia Tabela nr 21. Większość przebadanych osób to uczniowie szkół podstawowych.

Tabela 21 Szkoła

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Podstawowa	75,23%	161
Gimnazjum	21,96%	47
Liceum	0,93%	2
Technikum	0,93%	2
Szkoła zawodowa	0,93%	2

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 22 W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło ci się spróbować alkohol?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Nigdy nie piłam/piłem alkoholu	49,53%	106
Mniej niż 10 lat	11,68%	25
10 - 13 lat	20,09%	43
14 - 16 lat	17,76%	38
Powyżej 16 lat	0,93%	2

Źródło: Analiza Remedis SA

49,53% badanych uczniów-respondentów nie piła nigdy alkoholu. Zaskakująco wysoki jest udział osób przyznających się do prób spożywania alkoholu w wieku niższym niż 10 lat – 11,68% badanych. Psychologowie i lekarze apelują, że nawet niewielkie ilości alkoholu, niegroźne dla dorosłych osób, mogą uszkadzać procesy rozwojowe wśród dzieci i młodzieży. Oprócz zagrożeń typowo społecznych, spożywanie alkoholu wywiera negatywny skutek na rozwijający się mózg, wątrobę i gospodarkę hormonalną. Efektem jest upośledzenie pamięci i zdolności uczenia się, a także podniesienie enzymów wątrobowych i problem z odpowiednim rozwinięciem się organów wewnętrznych, głównie rozrodczych. Duża ilość alkoholu we krwi powoduje uczucie lęku, krańcowo wywołuje stan delirium tremens, powodujący niezwykle doznania. Oszołomienie alkoholem sprawia, że informacje, które nastolatek otrzymuje o sobie, czy o świecie są zniekształcone albo fałszywe. Budowanie przyszłości i poznawanie siebie w oparciu o tę zniekształconą wiedzę spowoduje utratę poczucia autentyczności życia.

Tabela 23 Czy kupując alkohol byłeś/byłaś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	9,81%	21
Tak, prawie za każdym razem	7,01%	15
Nie, nigdy	83,18%	178

Źródło: Analiza Remedis SA

W zasadzie nawet trudno komentować wyniki zaprezentowane w tabeli 23, mimo ustawowych wskazań ciągle wiele pozostało do zrobienia dla wykształcenia u sprzedawców właściwych zachowań.

Tabela 24 Czy wiesz co to są DOSY?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Pochodne LSD	6,07%	13
Alkohol niskoprocentowy	2,34%	5
Pliki dźwiękowe symulujące doznania narkotyczne	2,34%	5
Nazwa potoczna na papierosy	0,93%	2
System operacyjny	6,07%	13
Nie wiem	82,24%	176

Źródło: Analiza Remedis SA

Tylko 5 osób na 214 badanych wiedziało co to są DOSY. "E-narkotyki", nazywane są inaczej dosami. To groźna nowość wśród uzależnień. Są to pliki w formacie mp3, które mają bardzo

niską częstotliwość - najczęściej 1000-1500 Hz. Nie jest to muzyka, przypomina raczej szumy, buczenie i piski. Do każdego pliku dołączona jest instrukcja użycia tak, by działanie dosów przypominało działanie tradycyjnych narkotyków. By korzystać z dosów potrzebne są słuchawki stereo - wszystko dlatego, że w każdej z nich odtwarzany jest dźwięk o innej częstotliwości. E-narkotyki rozprowadzane są w internecie. Ich dystrybucja przypomina tradycyjną. Osoba chcąc spróbować, musi skontaktować się z e-dilerem, który prześle bezpłatną próbkę. E-narkotyki działają jak haszysz lub LSD, powodują halucynacje i omamy. Biały szum wygenerowany komputerowo i dwie proste fale o różnych częstotliwościach, aby do jednego ucha trafiała fala o innej liczbie drgań niż do drugiego. Falowania dźwięku, buczenia podawane są w bardzo niskiej i zmiennej częstotliwości. Za pomocą dźwięków w odmienne stany świadomości wprowadzają się głównie licealiści i gimnazjaliści. Ceny zależne są od wielkości pliku. Uzależnienie zazwyczaj nie pojawia się wraz z pierwszą dawką, lecz rozwija się stopniowo.

Tabela 25 Jaka jest sytuacja zawodowa twoich rodziców?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Oboje rodziców pracują	68,22%	146
Oboje rodziców bezrobotni	2,34%	5
Jeden rodzic pracuje, jeden bezrobotny	7,01%	15
Jeden rodzic pracuje (rodzina niepełna)	8,41%	18
Jeden rodzic bezrobotny (rodzina niepełna)	0,93%	2
Jeden rodzic pracuje, drugi zajmuje się domem	13,08%	28

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 25 przedstawia sytuację zawodową rodziców. Dobrze zorganizowane warunki pracy domowej wywierają znaczny pozytywny wpływ na wyniki dziecka w szkole. Korzystny jest niewielki udział rodzin bezrobotnych.

Tabela 26 Oceń swoje relacje z rodzicami?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Nie rozumieją mnie	6,07%	13
Nie mają dla mnie czasu	6,54%	14
Często się kłócimy	10,75%	23
Dużo rozmawiamy ze sobą	41,12%	88
Są dla mnie autorytetem	14,02%	30
Trudne, ale się dogadujemy	21,50%	46

Źródło: Analiza Remedis SA

Badani zdecydowanie stwierdzili, że ich relacje z rodzicami są dobre. 41,12% respondentów dużo rozmawia z rodzicami. Dla 14,02% ankietowanych rodzice są autorytetem, 21,50% ankietowanych jest zdania, że relację z rodzicami nie należą do najlepszych, pojawiają się problemy, ale na bieżącą są rozwiązywane. Wyniki są korzystne. Relacje w rodzinie powinny

być oparte na wzajemnym porozumieniu, szacunku, zaufaniu i lojalności. Ważnym problemem rodziny jest niewątpliwie bunt i konflikt międzypokoleniowy. Jest to zjawisko bardzo powszechne, osiąga większość rodzin. Młodzi ludzie wkraczając w nowy etap swojego życia naturalnie buntują się przeciw wszystkim dotychczasowym normom i wartościom, a także nierzadko rodzicom. Chcą być niezależni. Dążą do zmiany swojego życia. Rodzicom jest ciężko to zaakceptować, zrozumieć i przystać na ten naturalny proces, który i tak musiał kiedyś nastąpić. Młodzi buntując się przed rodzicami niejednokrotnie prowadzą do kłótni. 10,75% respondentów potwierdza fakt częstych kłótni z rodzicami.

Psychologowie wyrażają współcześnie pogląd, że pierwsze lata życia (do około 6 roku) wywierają największy wpływ na dziecko, na jego dalszy rozwój i przyszłość, to w ich trakcie kształtują się podstawy osobowości i charakteru. Dziecko obdarzane wielką miłością, z zaspokajanymi pragnieniami będzie również miało pozytywny stosunek do innych osób. Nie tylko matka odpowiada za wychowanie dziecka. Do niekorzystnych postaw rodzicielskich można zaliczyć również:

- Odrzucenie;
- Postawę nadmiernie ochraniającą;
- Postawę mentorską.

Rodzice powinni zatem pamiętać: żeby dziecko było szczęśliwe, musi być kochane i trzeba je wychowywać w domu, w którym panuje spokój. Trzeba mieć na uwadze to, że dziecko bardzo często naśladuje nas w życiu.

Tabela 27 Czy znasz kogoś ze swoich kolegów lub koleżanek, którzy są ofiarami przemocy w rodzinie lub podejrzewasz, że mogą być?

ODPOWIEŹ	%	LICZBA
Tak	20,09%	43
Nie	43,46%	93
Trudno powiedzieć	36,45%	78

Źródło: Analiza Remedis SA

20,09% czyli 43 ankietowanych uczniów ze szkół zna osoby, które mogą być ofiarami przemocy w rodzinie. Negatywne skutki uszkodzenia przez sprawcę procesu rozwojowego dziecka zaobserwować można natychmiast (skutki krótkoterminowe) w postaci różnych objawów psychicznych i fizycznych takich jak: lęk, zaburzenia łaknienia i snu, zaburzenia związane z nastrojem (np. depresja i nadmierna potrzeba uczuć), nadmiernie akcentowane posłuszeństwo lub zamknięcie w sobie, agresywne zachowania (np. destrukcyjne napady furii), odizolowywanie się i unikanie (tworzenie sugestywnych fantazji obrazujących nierzeczywiste

życie rodzinne), obgryzanie paznokci, niepokój, drżenie, jękanie, problemy w szkole, myśli samobójcze itd.

Nie bądź obojętny wobec przemocy zwłaszcza w stosunku do dzieci, które same nie potrafią się bronić. Jeżeli jesteś ofiarą przemocy, bądź świadkiem zdarzenia, lub podejrzewasz, że ktoś może być bity czy dręczony psychicznie - ZAREAGUJ!

- **Zadzwoń pod bezpłatną Niebieską linię - Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie - telefon: 801 889 880.**
- **Zadzwoń na Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 0 800 12 12 12 (numer bezpłatny).**
- **Fundacja Dzieci Niczyje prowadzi Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży a także skrzynkę kontaktową - numer telefonu 116 111, możliwość napisania wiadomości - na stronie: www.116111.pl/napisz.**
- **Do dyspozycji wszystkich jest również numer 112, na który można dzwonić, żeby uzyskać pomoc w nagłych przypadkach.**
- **Więcej informacji o tym, jak reagować na przemoc dzieci można znaleźć na stronie kampanii prowadzonej przez Rzecznika Praw Dziecka - "Reaguj. Masz Prawo": www.jakreagowac.pl.**

Tabela 28 Zaznacz stwierdzenia, z którym się zgadzasz (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Przemoc w rodzinie to wstyd	13,55%	29
Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła	0,93%	2
Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym	33,64%	72
Przemoc w rodzinie jest przestępstwem	35,98%	77
Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyczeć	2,34%	5
Sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą	1,87%	4
Problemy w rodzinie powinny być rozwiązywane w domu	11,68%	25

Źródło: Analiza Remedis SA

W większości przypadków (72) ankietowanych uważają, że przemocy nie można ukrywać. Ponadto 77 osób wie, że jest to przestępstwo. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia

ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków.⁸

Niepokojąca jest opinia młodych osób (25 ankietowanych) uważa, że "Problemy w rodzinie powinny być rozwiązywane w domu". Dom rodzinny powinien być miejscem, gdzie panuje miłość i opieka, powinien być bezpieczny i ciepły. Przemoc upokarza, powoduje cierpienie, rodzi nienawiść i pragnienie zemsty. Uderzanie, popychanie, duszenie, grożenie, to zjawiska które najczęściej kojarzone są z przemocą szkolną. Należy rozróżnić przede wszystkim formy przemocy szkolnej⁹:

- Bezpośrednia przemoc fizyczna - bicie, kopanie, plucie popychanie, szarpanie, wymuszanie pieniędzy, zabieranie przedmiotów, niszczenie własności, przezywanie, wyśmiewanie;
- Bezpośrednia przemoc słowna i niewerbalna - dokuczanie, przezywanie, wyśmiewanie, wyszydzanie, obrażanie, ośmieszanie, grożenie, rozpowszechnianie plotek i oszczerstw (również poprzez sms-y i Internet), pokazywanie nieprzyzwoitych gestów;
- Pośrednie formy przemocy - namawianie innych do ataków fizycznych lub słownych, naznaczanie, wykluczanie i izolowanie z grupy.

Ofiary przemocy szkolnej bardzo rzadko mówią dorosłym o swoich problemach. Często mają doświadczenia bagatelizowania ich problemów przez dorosłych ("przezywają cię - nie zwracaj na to uwagi", "nie skarż").

Tabela 29 Czy słyszałeś/słyszałaś i zjawisku uzależnienia od Internetu?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	95,79%	205
Nie	4,21%	9

Źródło: Analiza Remedis SA

Do niedawna za najbardziej uzależniające uchodziły narkotyki i alkohol. Teraz do listy groźnych uzależnień dołączył Internet, który wciąga coraz więcej ludzi. Z Internetu regularnie korzysta 65% dorosłych Polaków, podczas gdy w 2006 roku ten wskaźnik był o połowę niższy i wynosił 31% – wynika z badania „Korzystanie z Internetu” przeprowadzonego przez CBOS.

⁸ <http://www.poznan.uw.gov.pl/system/files/zalaczniki/krajowy-program-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-na-lata-2014-2020.pdf> z dnia 29.02.2016 r.

⁹ <http://www.szkolabezprzemocy.pl/73,przemoc-w-szkole> z dnia 11 kwietnia 2016 r.

Psychologowie podkreślają, że przyczyn uzależnienia od Internetu jest naprawdę wiele. Bycie samotnym, anonimowość, dla zabicia czasu – to tylko ułamek z nich. Na pierwszym miejscu wskazują jednak stres, którego podłożem jest najczęściej pogoń za dobrami materialnymi. To łączy się z drugą przyczyną, jaką jest ucieczka od problemów. 205 młodych osób (95,79%) spośród ankietowanej młodzieży gminy Czaplinek słyszało o zjawisku uzależnienia od Internetu.

Tabela 30 Czy posiadasz Internet w telefonie komórkowym?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	90,65%	194
Nie	3,74%	8
Nie mam komórki	5,61%	12

Źródło: Analiza Remedis SA

Na 214 ankietowanych 8 osób nie posiada Internetu w telefonie komórkowym, a 12 osób w ogóle nie posiada tzw. komórki. Signum temporis.

Tabela 31 Z jakich portali korzystasz najczęściej?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Portale społecznościowe (np. Facebook, Instagram, itp.)	85,05%	182
Portale randkowe	6,07%	13
Czat	27,57%	59
Poczta	14,95%	32
Wiadomości lokalne	7,48%	16
Wiadomości ze świata	11,68%	25
Wiadomości sportowe	13,08%	28
Korzystam tylko do celów naukowych	8,41%	18

Źródło: Analiza Remedis SA

Zatopienie się w kolorowej rzeczywistości internetowej stanowi rodzaj odskoczni od monotonii i szarości świata zewnętrznego. 85,05% czyli 182 ankietowanych korzysta z portali społecznościowych. Z jednej strony najbardziej podatna na uzależnienia od Internetu jest grupa nastolatków, którzy przeżywają okres buntu, „burzy i naporu”, którzy ze względu na zmiany hormonalne są chwiejni emocjonalnie i którzy poszukują swojego prawdziwego „Ja”, swojej tożsamości, ale z drugiej strony warto pomyśleć o komunikacji z młodzieżą poprzez ten nośnik informacji. Jednak nie można stworzyć uniwersalnego kanału dla młodzieży i dorosłych. Młodzież wymaga komunikacji dostosowanej do nich tempem, językiem, wzorami itp.

Uzależnienie, z angielska zwane IAD (Internet Adiction Disorder) – jest to sposób korzystania z Internetu, prowadzący do wyraźnych zaburzeń zachowania, przejawiających się jako trzy (lub więcej) spośród sklasyfikowanych objawów w okresie kolejnych 12 miesięcy. Objawy uzależnienia od Internetu są obserwowane zarówno wśród ludzi dorosłych, w pełni dojrzałych i ukształtowanych, jak też – dzieci i młodzieży w okresie dorastania. Szczególnie podatnymi na

to zagrożenie są osoby w wieku 12 – 15 lat, tj. w okresie szczególnie wzmożonego rozwoju mechanizmów psychospołecznych.

Tabela 32 Czy potrafisz wyrażać swoje zdanie wśród kolegów, koleżanek?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	50,93%	109
Nie	1,87%	4
To zależy od sytuacji	31,78%	68
To zależy od osób	15,42%	33

Źródło: Analiza Remedis SA

109 (50,93%) ankietowanych na 214 osób, które wzięły udział w ankiecie potrafi wyrazić własne zdanie. Dużo to czy mało? Z całą pewnością wdrażanie wśród młodzieży umiejętności komunikacji i rozwiązywania konfliktów jest bardzo ważnym elementem kształtowania charakterów.

Tabela 33 Z poniższej listy wybierz te zajęcia, które twoim zdaniem byłyby atrakcyjne dla ciebie i twoich rówieśników, i chętnie byście w nich uczestniczyli (proszę o zaznaczenie trzech odpowiedzi).

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Piłka nożna	39,72%	85
Piłka siatkowa	39,72%	85
Koszykówka	26,64%	57
Taniec nowoczesny	21,03%	45
Tenis stołowy	15,89%	34
Gry planszowe	13,08%	28
Grafika komputerowa	21,96%	47
Kodowanie/programowanie	14,49%	31
Warsztaty plastyczne	21,03%	45
Warsztaty teatralne	14,02%	30
Warsztaty rękodzielnicze	6,54%	14
Warsztaty DJ-skie	13,55%	29
Warsztaty radiowe	6,54%	14
Fitness/Zumba	16,82%	36

Źródło: Analiza Remedis SA

Respondenci mogli zaznaczyć do trzech odpowiedzi. W gminie Czaplinek „noga” i „siatka” są na tym samym poziomie. Aktywność, nie tylko fizyczna, jest jedną z podstawowych potrzeb biologicznych człowieka w każdym okresie życia. Szczególnie ważna jest w dzieciństwie i młodości. Warto o tym pamiętać zastanawiając się nad wyborem konkretnych propozycji zajęć pozalekcyjnych.

Tabela 34 Jakimi kanałami chciałbyś/chciałabyś otrzymywać informację o planowanych wydarzeniach w twojej najbliższej okolicy?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Facebook	71,50%	153
Twitter	4,67%	10
Snapchat	28,04%	60
SMS	28,50%	61
e-mail	14,95%	32
Plakat	15,42%	33

Źródło: Analiza Remedis SA

Wyniki odpowiedzi zaprezentowane w tabeli 34 potwierdzają wcześniejsze informacje. Młodzi mieszkańcy gminy Czaplinek najchętniej otrzymywaliby informacje e-kanalami. To dobrze, bo są szybkie i niedrogie, ale, jak wcześniej wspomniano należy pamiętać, że sposób komunikacji musi być do młodzieży dostosowany. Język, argumenty, mody, wzorce zmieniają się w czasach Internetu bardzo szybko.

3.5.2 BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD DOROSŁYCH

W drugiej części dokumentu Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zostaną przedstawione wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Czaplinek.

Tabela 35 Płeć

ODPOWIEDŹ	LICZBA
Kobieta	67
Mężczyzna	40

Źródło: Analiza Remedis SA

Badaniu zostało poddanych 107 osób dorosłych zamieszkujących gminę Czaplinek. Wśród nich było 67 kobiet i 40 mężczyzn.

Tabela 36 Wiek

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
18-24	4,67%	5
25-40	29,91%	32
40-55	35,51%	38
56-64	14,95%	16
Powyżej 64	14,95%	16

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 37 Wykształcenie

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Podstawowe	6,54%	7
Zawodowe	14,95%	16
Średnie	31,78%	34
Wyższe	46,73%	50
Gimnazjalne	0,00%	0

Źródło: Analiza Remedis SA

Wyniki zaprezentowane w tabelach 36 i 37 pokazują, że wśród respondentów przeważały osoby w wieku 25-55 lat z wykształceniem wyższym i średnim.

Tabela 38 W jakim wieku po raz pierwszy napiłeś się alkoholu?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Mniej niż 10 lat	3,74%	4
10 - 13 lat	11,21%	12
14 - 16 lat	40,19%	43
17-21 lat	30,84%	33
22 lat i więcej	14,02%	15
Nigdy nie piłam/piłem alkoholu	0,00%	0

Źródło: Analiza Remedis SA

Na podstawie zebranych wyników ankiet osób dorosłych widać, że wiek pierwszej styczności z alkoholem to 14-21 lat. Warto porównać ten wynik do wyników ankiety wśród dzieci i młodzieży. Jeśli wyniki potraktować jako reprezentatywne to wiek inicjacji alkoholowej obniżył się. To istotna informacja.

Tabela 39 Czy kupując alkohol byłeś/aś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	28,97%	31
Nie, nigdy	71,03%	76

Źródło: Analiza Remedis SA

Przy pytaniu zadany dorosłym trudno się dziwić, że prośba o okazanie dowodu jest rzadkością. Niemniej należy pamiętać, że pozory mylą, dowód nie. Przepisy zakazują sprzedaży napojów alkoholowych osobom, które nie ukończyły 18 roku życia. Sprzedawcy, a także właścicielowi sklepu, grozi kara grzywny, orzeczenie przepadku napojów alkoholowych, nawet wówczas gdy są własnością kogoś innego, np. hurtowni lub producenta, a także odebranie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie alkoholu.

Tabela 40 W jakich okolicznościach po raz pierwszy spróbowałaś/eś?

ODPOWIEDŹ	ALKOHOLU		DOPALACZY		NARKOTYKÓW	
	%	LICZBA	%	LICZBA	%	LICZBA
Na uroczystości rodzinnej (urodziny, imieniny, wesele itp.)	100%	54	0,00%	0	1,85%	1
Na wagarach	84,62%	11	0,00%	0	15,38%	2
Na dyskotecę	92,31%	24	0,00%	0	7,69%	2
U kolegi/koleżanki w domu	92,50%	37	2,50%	1	12,50%	5
W swoim domu pod nieobecność rodziców	100,00%	17	0,00%	0	5,88%	1
Na wakacjach	92,86%	26	0,00%	0	10,71%	3

Źródło: Analiza Remedis SA

Wyniki ankiety są dość typowe, okoliczności rodzinne sprzyjają pierwszemu kontaktowi z alkoholem trochę bardziej niż inne okoliczności. Wniosek – dorośli sprzyjają pierwszemu kontaktowi z tym popularnym środkiem psychoaktywnym. Liczebność odpowiedzi na pytanie dotyczące dopalaczy jest na tyle mało liczna, że trudno dokonywać wartościowej oceny

wyników. Intrygująca jest relatywnie wysoka (14 osób na 107 ankietowanych) liczba respondentów przyznających się do kontaktu z narkotykami.

Tabela 41 Jaka jest twoja sytuacja zawodowa?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Pracuję	69,16%	74
Jestem bezrobotna/bezrobotny	2,80%	3
Jestem bezrobotna/bezrobotna bez prawa do zasiłku	0,93%	1
Poszukuję pracy	3,74%	4
Uczę się	4,67%	5
Prowadzę gospodarstwo domowe	1,87%	2
Emerytura/Renta	18,69%	20

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 41 obrazuje sytuację zawodową mieszkańców gminy, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym. Większość pracuje bądź pobiera emeryturę/rentę.

Tabela 42 Jakie pani/pana zdaniem są główne powody bezrobocia w naszej gminie?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Trudna sytuacja na lokalnym rynku	26,17%	28
Brak opieki nad dziećmi (brak przedszkoli, żłobków)	11,21%	12
Dyskryminacja mieszkańców ze względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, miejsce zamieszkania	7,48%	8
Niedostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do lokalnych potrzeb	25,23%	27
Niechęć mieszkańców do podjęcia pracy	72,90%	78

Źródło: Analiza Remedis SA

Co ciekawe, najliczniej wybrana odpowiedź świadczy o bierności mieszkańców, dopiero na drugim miejscu jawi się trudna sytuacja na rynku pracy i zaraz obok niedostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. To istotne wskazanie dla służb socjalnych.

Tabela 43 Jak pan/pani ocenia stopień wpływu mieszkańców na sprawy lokalne i decyzje władz samorządowych w naszej gminie?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Znaczący	0,93%	1
Średni	21,50%	23
Znikomy	45,79%	49
Mieszkańcy nie mają żadnego wpływu na decyzje podejmowane przez władze lokalne	19,63%	21
Nie mam zdania	12,15%	13

Źródło: Analiza Remedis SA

Rozkład odpowiedzi wskazuje, że mieszkańcy uważają, że mają wpływ, choć w większości znikomy, na decyzje podejmowane przez władze lokalne. 21 osób (19,63%) uważa, że nie mają żadnego wpływu. Nieustająca dbałość o kontakt z obywatelami jest konieczna. To jest o tyle ciekawe w kontekście służb socjalnych, że kontaktują się one głównie ze swoimi

beneficjentami. Tymczasem zdecydowana większość mieszkańców gminy nie korzysta ze wsparcia MGOPS-u.

Tabela 44 Jak pan/pani ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych związanych z rozwiązaniem problemów społecznych mieszkańców?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Bardzo dobrze	0,93%	1
Dobrze	5,61%	6
Dostatecznie	32,71%	35
Niedostatecznie	42,99%	46
Nie mam zdania	17,76%	19

Źródło: Analiza Remedis SA

Na pytanie: jak Pan/Pani ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych związanych z rozwiązaniem problemów społecznych mieszkańców? 42 respondentów oceniło starania władz na poziomie bardzo dobrym, dobrym bądź dostatecznym. Z kolei 46 (42,99%) jako niedostateczny. Ten wynik można ocenić jako gorszy, niż przy poprzednim pytaniu. Czyli ważna jest komunikacja władz gminnych z mieszkańcami (władze to nie tylko Burmistrz i pracownicy urzędu, to także radni, mający największy wpływ na podejmowane decyzje i sołtysi).

Tabela 45 Jakie problemy według pani/pana najczęściej doświadczają osoby starsze w naszej gminie?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Brak opieki ze strony rodziny	51,40%	55
Poczucie nieprzydatności	32,71%	35
Brak motywacji do życia	20,56%	22
Problemy finansowe	80,37%	86
Brak ofert zagospodarowania wolnego czasu	14,95%	16

Źródło: Analiza Remedis SA

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem. Starość jako etap, stan w życiu człowieka ma charakter statyczny, starzenie się natomiast, traktowane jako proces rozwojowy jest zjawiskiem dynamicznym. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Osoby starsze boją się nie tylko chorób i niepełnosprawności, ale także osamotnienia i nietolerancji, gdyż w dzisiejszych czasach ciągle jeszcze panuje „kult młodości”.

Na pierwszym miejscu (86 odpowiedzi) jako problemy osób starszych ankietowani wskazują problemy finansowe, na drugim brak opieki ze strony rodziny.

Tabela 46 W jaki sposób dowiaduje się pan/pani o organizowaniu imprez kulturalnych?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Przez Internet	46,73%	50
Z ogłoszeń zlokalizowanych na terenie gminy	35,51%	38
Od sąsiadów, rodziny i znajomych	28,97%	31
Mam problem z uzyskaniem informacji	11,21%	12
W Gminie brakuje takich imprez	24,30%	26

Źródło: Analiza Remedis SA

Warto zauważyć rolę Internetu w przekazywaniu informacji. Okazuje się, że mieszkańcy nadal zwracają uwagę na ogłoszenia, bardzo ważne jest przekazywanie wiadomości wśród rodziny i znajomych. Stosunkowo niewiele osób ma problem z pozyskaniem informacji o imprezach.

Tabela 47 Jak ocenia pan/pani stan bezpieczeństwa na terenie gminy Czaplinek?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Bardzo dobrze	2,80%	3
Dobrze	15,89%	17
Średnio	57,94%	62
Źle	21,50%	23
Bardzo źle	1,87%	2

Źródło: Analiza Remedis SA

Jako dobry bądź średni stan bezpieczeństwa określa siedemdziesięciu dziewięciu respondentów. To pokazuje względność takiej oceny, bowiem dane liczbowe klasyfikują stan bezpieczeństwa w gminie dość wysoko. Warto natomiast zwrócić uwagę, że na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, przeciwdziałania bezrobociu, narkomanii, alkoholizmowi i przemocy w rodzinach.

Tabela 48 Jak ocenia pan/pani stopień czystości na terenie gminy?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Bardzo dobrze	0,93%	1
Dobrze	41,12%	44
Źle	44,86%	48
Bardzo źle	13,08%	14

Źródło: Analiza Remedis SA

Niestety większość ankietowanych (62 osoby na 107 ankietowanych), określiło stopień czystości na terenie gminy jako zły lub bardzo zły.

Tabela 49 Zaznacz, co twoim zdaniem jest przemocą w rodzinie (4 odpowiedzi)

ODPOWIEDŹ		LICZBA
Popychanie	42,06%	45
Uderzanie	76,64%	82
Kopanie	62,62%	67
Duszenie	54,21%	58
Przypalanie ciała przedmiotami	51,40%	55
Policzkowanie	46,73%	50
Wyśmiewanie	52,34%	56
Szantaż	42,99%	46
Wymuszanie współżycia seksualnego	48,60%	52
Ograniczanie snu i pożywienia	31,78%	34

Źródło: Analiza Remedis SA

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. U ofiar przemocy domowej doświadczających zespołu zaburzeń stresu pourazowego i poddawanych intensywnej przemocy psychicznej często rozwija się tzw. proces wiktylizacji, który zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby.

Oprócz zdecydowanej dominacji przemocy fizycznej (uderzanie, kopanie) i wysokiej pozycji wymuszania współżycia seksualnego rozkład odpowiedzi jest w miarę równomierny.

Tabela 50 Czy znasz jakieś osoby które są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	45,79%	49
Nie	54,21%	58

Źródło: Analiza Remedis SA

Na pytanie: czy znasz jakieś osoby które są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie? 58 ankietowanych odpowiedziało, że nie zna takich osób. Natomiast warto pamiętać, że art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

- 1) Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora;
- 2) Osoby, będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie można najkrócej zdefiniować jako celowe działanie wymierzone w członków własnej rodziny, które nie tylko naraża ich na cierpienie fizyczne, ale również psychiczne.

Tabela 51 Zaznacz stwierdzenie, z którym się zgadzasz (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Przemoc w rodzinie to wstyd	8,41%	9
Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła	2,80%	3
Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać	41,12%	44
Przemoc w rodzinie jest przestępstwem	37,38%	40
Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyczeć w celach wychowawczych	9,35%	10
Czasami sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą	0,93%	1

Źródło: Analiza Remedis SA

Mieszkańcy gminy Czaplinek potwierdzili swymi odpowiedziami posiadanie świadomości, czym jest przemoc. Warto pamiętać, że miejsc i instytucji do których można zgłaszać fakt (bądź podejrzenie) przemocy jest sporo. W każdym województwie w Polsce istnieją placówki pomagające w sytuacji przemocy w rodzinie. Placówki należą do Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia".

Tabela 52 Z jakiej pomocy wg pani/pana mogą korzystać ofiary przemocy w gminie?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Kościół	10,28%	11
Szkoła	14,95%	16
Policja	56,07%	60
Instytucje pomocy społecznej	52,34%	56
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	18,69%	20
Brakuje takiego miejsca	26,17%	28

Źródło: Analiza Remedis SA

Wśród dorosłych mieszkańców gminy 56,07% respondentów słusznie uważa, że ofiary przemocy mogą korzystać z pomocy Policji, ale już na drugiej pozycji lokują się instytucje pomocy społecznej (56 odpowiedzi, 52,34%). Co dziwne, 28 respondentów uznało, że brakuje takiego miejsca. Czyli wciąż jest spora przestrzeń dla budowy wśród mieszkańców świadomości możliwych działań w sytuacji przemocowej.

Tabela 53 Czy zdarzyło się pani/panu doświadczyć przemocy fizycznej?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Nigdy	43,93%	47
Raczej wcale	29,91%	32
Rzadko	21,50%	23
Często	3,74%	4
Bardzo często	0,93%	1

Źródło: Analiza Remedis SA

Tu warto zwrócić uwagę, że aż 5 badanych przyznało się do doznawania przemocy często i bardzo często. To zauważalny udział. Warto przypomnieć, że wśród badanych najczęściej wymienianymi formami przemocy były różne formy przemocy fizycznej. Czyli kwestia przemocy pozostaje wciąż obszarem do pracy nad świadomością mieszkańców gminy.

Tabela 54 W jakiej sytuacji doświadczyła pan/pani przemocy fizycznej?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
W autobusie	3,74%	4
W szkole	15,89%	17
W domu	27,10%	29
W okolicy miejsca zamieszkania	9,35%	10
W pracy	6,54%	7
Nigdzie nie doświadczyłam/em przemocy fizycznej	51,40%	55

Źródło: Analiza Remedis SA

Przemocy doznajemy najczęściej w domu.

Tabela 55 Czy kiedykolwiek doświadczyła pani/pan przemocy psychicznej?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Tak	47,66%	51
Nie	28,04%	30
Trudno powiedzieć	24,30%	26

Źródło: Analiza Remedis SA

Aż 47,66% respondentów doznało przemocy psychicznej, ponadto 24,30% osób odpowiedziało „trudno powiedzieć”. To kolejny wynik badania wskazujący na ciągłą potrzebę działań w zakresie rozbudowy świadomości w tym zakresie. Przemoc psychiczna zaczyna się gdy absolutnie nie akceptujemy tego, że druga strona nie zachowuje się zgodnie z naszymi oczekiwaniami i wyobrażeniami na temat roli np. żony. Mężczyźni są bardziej skłonni do stosowania tej formy przemocy, ponieważ kulturowo realizują stereotyp, że to kobieta ma się podporządkować i dbać o jedność w rodzinie. Początkiem przemocy jest odczłowieczenie przeciwnika, co najczęściej przybiera formę oskarżenia o emocjonalność lub niezrównoważenie.

Tabela 56 Kto Pani/Pana zdaniem jest najczęściej ofiarą przemocy?

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Kobieta	42,99%	46
Mężczyzna	2,80%	3
Dziecko	44,86%	48
Osoba starsza	8,41%	9
Osoba niepełnosprawna	0,93%	1

Źródło: Analiza Remedis SA

Trudno to komentować. Przemocy dokonują silniejsi.

3.6 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących do porządkowania informacji i bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron badanej organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłą”. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych „informacji” na cztery kategorie czynników strategicznych:

- Mocne strony (S) – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony polityki społecznej, i które należy wykorzystać będą sprzyjać jej wzmocnieniu;
- Słabe strony (W) – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które nie wyeliminowane będą ją osłabiać;
- Szanse (O) – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych;
- Zagrożenia (T) – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

W analizie do oceny wartościowej wykorzystano zarówno informacje od uczestników procesu prac nad strategią jak i ocenę ekspercką. Tabele zamieszczone poniżej obejmują SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne wyższego rzędu przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki społecznej, rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację gminy. Przedstawiona poniżej analiza dotyczy następujących obszarów:

- Uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- Osoby niepełnosprawne;
- Dzieci, młodzież, rodzina;
- Osoby starsze;
- Rozwój kadr i służb pomocowych.

Tabela 57 Analiza SWOT, obszar: uzależnienia i przemoc w rodzinie

UZALEŻNIENIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Silny zespół interdyscyplinarny; - Skuteczna diagnoza osób z problemami uzależnień; - Prowadzenie poradnictwa w zakresie przemocy w rodzinie.	- Niewystarczające diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży; - Niewystarczająca edukacja dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień; - Spoleczna akceptacja nadużycia alkoholu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Narastające zrozumienie społeczne zagadnień przemocowych; - Wzrastająca świadomość w zakresie przemocy, zwłaszcza wobec kobiet; - Wzrastająca świadomość rodziców, nauczycieli co do zagrożeń związanych z używkami; - Traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego; - Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej, działań szkoleniowo- edukacyjnych w zakresie uzależnienia, przemocy w rodzinie.	- Niewystarczające możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień; - Wzrastające nowe uzależnienia (np. Internet); - Zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności wobec problemu; - Zwiększenie liczby osób z uzależnieniami; - Rozpad rodzin; - Marginalizacja społeczna osób nadużywających alkoholu.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 58 Analiza SWOT, obszar: osoby niepełnosprawne

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy, potrzeby osób niepełnosprawnych; - Prowadzenie działań socjalnych; - Jakość świadczonych usług opiekuńczych.	- Starzenie się społeczeństwa; - Trudności z asymilacją społeczną związane z występującymi barierami architektonicznymi; - Niski poziom upowszechnienia wśród niepełnosprawnych oferty pracy i informacji o wolnych miejscach pracy; - Niski poziom integracji społecznej; - Ograniczony dostęp do miejsc w ośrodkach wsparcia; - Mała liczba organizacji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Akceptacja społeczna osób niepełnosprawnych; - Upowszechnienie informacji dotyczących osób niepełnosprawnych i ich praw; - Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych; - Możliwości korzystania z funduszy strukturalnych, szczególnie Europejskiego Funduszu Społecznego; - Udzielanie i wypłacanie rodzinom świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku celowego dla opiekuna; - Stworzenie możliwości uczestnictwa w Domach Dziennego Pobytu; - Istniejące warsztaty terapii zajęciowej.	- Rosnące oczekiwania społeczne wobec poziomu wsparcia dla osób niepełnosprawnych; - Nieodpowiadająca potrzebom osób niepełnosprawnych infrastruktura techniczna; - Bierna postawa osób niepełnosprawnych w kwestii zmiany swojej sytuacji życiowej; - Rozluźnienie więzi rodzinnych - Rosnąca liczba osób starszych i niepełnosprawnych.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 59 Analiza SWOT, obszar: dzieci, młodzież, rodzina

DZIECI, MŁODZIEŻ, RODZINA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Adekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych w systemie pomocy społecznej; - Różne formy wspieranie dzieci z rodzin najuboższych; - Program Rodzina 500+; - Zainteresowanie samorządu problematyką dzieci i młodzieży; - Rozwinięty poziom oświaty w tym dobra jakość infrastruktury oświaty; - Współpraca z PCPR w sprawie systemu pieczy zastępczej.	- Problemy z używkami; - Brak odpowiednich wzorców; - Niedostateczna liczba pracowników socjalnych i specjalistów potrzebnych do pracy z rodziną.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Uświadomienie społeczności o zagrożeniach wynikających z uzależnień; - Rozwój form organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży (dostęp do kultury, sportu); - Aktywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na prowadzenie różnych programów profilaktycznych; - Członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny.	- Program Rodzina 500+ powodujący wzrost postaw roszczeniowych; - Zjawisko dziedziczenia uzależnienia od pomocy zewnętrznej; - Niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną; - Zanik więzi rodzinnych, sąsiedzkich; - Zanik szacunku dla starszych; - Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodzin: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo; - Wzrost liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 60 Analiza SWOT, obszar: osoby starsze

OSOBY STARSZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowaniu opieki nad pochodzącymi z nich osobami starszymi; - Uwrażliwienie społeczności lokalnej.	- Samotność; - Zwiększająca się różnorodność problemów z którymi zgłaszają się beneficjenci pomocy społecznej; - Zjawisko wykluczenia społecznego; - Starzenie się społeczeństwa i związany z tym wzrost liczby osób starszych i niesamodzielnych; - Słaba komunikacja publiczna; - Niskie dochody osób starszych; - Trudny dostęp do opieki zdrowotnej, zwłaszcza lekarzy specjalistów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Możliwość skorzystania przez osoby starsze z pomocy ze strony rodziny; - Kreowanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego; - Szkolenia dla kadry zajmującej się	- Ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju; - Rosnąca liczba osób starszych potrzebujących usług opiekuńczych i całodobowej opieki; - Marginalizowanie problemów i potrzeb osób

problematyką osób starszych; • Rozwój infrastruktury związanej z kulturą; • Stworzenie możliwości uczestnictwa w klubie Senior+.	starszych; • Trudny dostęp do domów pomocy społecznej – wysokie koszty; • Rozluźnienie więzi rodzinnych; • Wyjazd dzieci poza granice kraju i pozostawienie starzejących rodziców samych.
---	---

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 61 Analiza SWOT, obszar: rozwój kadr i służb pomocowych

ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wyspecjalizowana kadra pracowników społecznych; • Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej; • Diagnozowanie problemów społecznych w gminie; • Przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej.	• Przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań; • Ograniczenia budżetowe; • Niskie wynagrodzenia pracowników socjalnych; • Negatywny stosunek do zawodu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej; • Włączenie do doskonalenia umiejętności osób nie będących pracownikami MGOPS, a związanych z problematyką, takich jak nauczyciele, animatorzy sportu, kultury itp.; • Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką społeczną; • Wykorzystywanie środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej.	• Marazm społeczeństwa lokalnego; • Problemy kadrowe wobec malejącego bezrobocia i niskich płac w sektorze pomocy społecznej; • Ryzyko wypalenia zawodowego.

Źródło: Analiza Remedis SA

3.7 ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne (organizacje pozarządowe).

Na terenie gminy pomoc i wsparcie oferuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizuje on zadania m.in. wynikające z ustawy o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, świadczeniach wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej m.in. koordynując rozwiązywanie problemów społecznych.

Ważnym elementem dbałości o system pomocy społecznej jest właściwe zarządzanie kadrami pomocy społecznej. W skróconej formie prezentuje tę problematykę np. Pani Mariola Świdorska w artykule pt. „Ryzyko wypalenia zawodowego wśród pracowników socjalnych”¹⁰.

3.8 PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Wykorzystano źródła i materiały oparte o dane dostępne w MGOPS, Urzędzie Miejskim, Banku Danych Lokalnych i innych źródłach, uwzględniono wyniki analiz diagnostycznych (badań ankietowych oraz analizy SWOT). Z dokonanej analizy wynika, że problemy społeczne i obszary działań powiązane są ze sobą wieloma zależnościami i przenikają się nawzajem.

¹⁰ http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Pedagogika_Rodziny/Pedagogika_Rodziny-r2013-t3-n3/Pedagogika_Rodziny-r2013-t3-n3-s37-52/Pedagogika_Rodziny-r2013-t3-n3-s37-52.pdf

4 CZĘŚĆ PROGRAMOWA



4.1 MISJA

Określono misję dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek której celem jest dążenie do godnego życia mieszkańców oraz uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania gminy wspierającej zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

**SPRAWNY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE CZAPLINEK
AKTYWIZUJE MIESZKAŃCÓW JEDNOCZEŚNIE
PRZECIWDZIAŁA MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

Urzeczywistnianie misji odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, programów operacyjnych oraz kierunków działań.

4.2 CELE STRATEGICZNE

4.2.1 CEL STRATEGICZNY 1 – WZMACNIANIE PRAWIDŁOWEJ ROLI RODZINY

Tabela 62 CEL STRATEGICZNY 1

CEL STRATEGICZNY 1	WZMACNIANIE PRAWIDŁOWEJ ROLI RODZINY
PROGRAM OPERACYJNY 1.1	WSPIERANIE RODZIN
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych. Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie bądź wzmocnienie ich funkcji. Monitorowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie tego rodzaju niepożądanych zachowań wśród uczniów. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
PROGRAM OPERACYJNY 1.2	ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEGO UTRZYMANIA SAMODZIELNOŚCI ŻYCIOWEJ ZAPEWNIAJĄCEJ PRAWIDŁOWE WARUNKI BYTOWE I ROZWOJOWE DZIECIOM
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Organizacja i finansowanie dożywiania w szkołach dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Zapewnienie odzieży i wyposażenia w artykuły szkolne dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Organizacja akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Zintensyfikowanie i rozwój form prac socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo. Działania w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież. Wspieranie rozbudowy sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (Dom kultury, świetlice).
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, organizacje pozarządowe, sponsorzy.
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły.
MIERNIKI OCENY	- Liczba rodzin objętych pracą socjalną; - Liczba asystentów rodziny; - Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym; - Liczba grup wsparcia i grup samopomocowych; - Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej; - Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - Liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia; - Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym;

	Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji i profilaktyki zdrowotnej.
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Miejski w Czaplinku, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, inne jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe.
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje pozarządowe.

Źródło: Analiza Remedis SA

4.2.2 CEL STRATEGICZNY 2 – AKTYWIZACJA ŚRODOWISKA NA RZECZ OGRANICZANIA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Tabela 63 CEL STRATEGICZNY 2

CEL STRATEGICZNY 2	AKTYWIZACJA ŚRODOWISKA NA RZECZ OGRANICZANIA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO
PROGRAM OPERACYJNY 2.1	DYNAMIZACJA ŚRODOWISK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SENIORÓW
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych i niepełnosprawnych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej. Diagnoza potrzeb ludzi niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokojenia. Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z PCPR i PUP oraz informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia. Współdziałanie z PCPR i PFRON w likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
PROGRAM OPERACYJNY 2.2	UŁATWIENIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Zapewnienie usług opiekuńczych i wspierających ludziom starszym, samotnym i chorym w miejscu zamieszkania. Zapewnienie możliwości udziału w turnusach rehabilitacyjnych i obozach terapeutycznych. Skuteczna realizacja programów profilaktycznych. Wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych do realizacji projektów skierowanych do osób starszych i przewlekle chorych. Wykorzystanie doświadczenia osób starszych przy prowadzeniu różnego rodzaju świetlic, kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży. Utworzenie miejsc dziennego pobytu dla osób starszych. Utrzymanie funkcjonowania klubu Senior+.
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet państwa, budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy.
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły
MIERNIKI OCENY	Liczba osób z niepełnosprawnością w bazie OPS;

	• Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną; • Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej; • Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych; • Liczba osób starszych i niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze, turystyce; • Liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; • Liczba miejsc pobytu w ośrodkach wsparcia.
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Miejski w Czaplinku, MGOPS.
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje pozarządowe.

Źródło: Analiza Remedis SA

4.2.3 CEL STRATEGICZNY 3 – PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNOŚCI I OSÓB ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM SPOŁECZNYM

Tabela 64 CEL STRATEGICZNY 3

CEL STRATEGICZNY 3	PREWENCJA DOTYCZĄCA OGRANICZENIU NEGATYWNYCH SKUTKÓW UZALEŻNIEŃ
PROGRAM OPERACYJNY 3.1	ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU NOWYCH PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Prowadzenie kampanii społecznych i działalności edukacyjnej na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami. Monitorowanie i kreowanie lokalnej profilaktyki sprzedaży alkoholu.
PROGRAM OPERACYJNY 3.2	WZMOCNIENIE LOKALNYCH SYSTEMÓW PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Opracowywanie, upowszechnianie i dystrybucja materiałów edukacyjnych dla osób i podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w tym również przemocy w rodzinie. Prowadzenie skoordynowanego systemu pomocy osobom i rodzinom borykającym się z problemem uzależnienia.
PROGRAM OPERACYJNY 3.3	SPECJALISTYCZNE SZKOLENIA DLA OSÓB ZWIĄZANYCH Z POMOCĄ SPOŁECZNĄ
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Szkolenia specjalistyczne z rozpoznawania problemów, znajomości przepisów itp. dla pracowników systemu pomocy społecznej. Szkolenia specjalistyczne dla osób nie związanych zawodowo z systemem pomocy społecznej, np. nauczycieli, pielęgniarki

	środowiskowe, policjantów itp. Zapobieganie wypaleniu zawodowemu osób związanych z pomocą społeczną.
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły.
MIERNIKI OCENY	• Liczba akcji profilaktycznych; • Ilość zorganizowanych warsztatów na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • Ilość organizacji, które dostały wsparcie na działania mające na celu zmianę obyczajów; • Ilość szkół, które uzyskały wsparcie na działania związane z zapobieganiem używania środków psychoaktywnych; • Liczba osób biorących udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach; • Liczba osób, wobec których GKPiRPA prowadzi postępowanie dotyczące podjęcia leczenia odwykowego w specjalistycznych placówkach; • Liczba punktów konsultacyjnych prowadzonych na terenie Gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy; • Liczba osób korzystających z punktów konsultacyjnych.
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Miejski w Czaplinku, jednostki organizacyjne.
PARTNERZY	Instytucje rządowe (w tym Policja), naukowo-szkoleniowe, samorządowe, organizacje pozarządowe.

Źródło: Analiza Remedis SA

4.3 METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czaplinek, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań (np. wskaźnik bezrobocia liczebność i wielkość przyznawanych poszczególnych zasiłków, świadczeń i innych form pomocy dla osób potrzebujących. Warto zwrócić uwagę, że zmiany ustawowe mogą spowodować pojawianie się nowych informacji socjalnych (np. program Rodzina 500+ dający nową informację

o rodzinach). Oprócz informacji ilościowej wynikającej z porównywania opisanych wskaźników ważna jest też informacja jakościowa wynikająca z działań pracowników socjalnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej raz do roku na sesji Rady Miejskiej składa sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Przygotowanie tych sprawozdań w sposób pokazujący rok bieżący na tle lat poprzednich i odniesienie się do określonych w strategii mierników realizacji działań realizujących cele strategiczne będzie właściwą formą ewaluacji realizacji strategii.

Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej. Realizacja działań wynikających ze Strategii będzie odbywać się zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach.

Wszelkie zawarte w Strategii cele strategiczne i kierunki działań mogą, a nawet powinny ulegać zmianie wraz ze zmieniającą się lokalną sytuacją społeczną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, jeśli przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów zgodnych z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, półrocznych w zależności od ich charakteru. Mogą być przyjmowane uchwałami przez Radę Miejską i powinny stanowić załączniki do niniejszej Strategii.

5 ZAŁĄCZNIKI



I. WZÓR ANKIETY DLA DOROSŁYCH

Ankieta zawiera pytania, które pozwolą nam przygotować Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych. Uprzejmie proszę o wypełnienie poniższej ANONIMOWEJ ankiety. Za poświęcony czas i rzetelne wypełnianie ankiety BARDZO DZIĘKUJEMY!

1) Płeć

- a) kobieta
- b) mężczyzna

2) Wiek:

- a) 18-24
- b) 25-40
- c) 40-55
- d) 56-64
- e) Powyżej 65

3) Wykształcenie:

- a) Podstawowe
- b) Gimnazjalne
- c) Zawodowe
- d) Średnie
- e) Wyższe

4) W jakim wieku po raz pierwszy napiłeś się alkoholu?

- a) nigdy nie piłam/piłem alkoholu
- b) mniej niż 10 lat
- c) 10 - 13 lat
- d) 14 - 16 lat
- e) 17-21 lat
- f) 22 lat i więcej

5) Czy kupując alkohol byłeś/byłaś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?

- a) tak
- b) nie, nigdy

6) W jakich okolicznościach po raz pierwszy spróbowałeś/eś:

	ALKOHOL	DOPALACZE	NARKOTYKI
na uroczystości rodzinnej (urodziny, imieniny, wesele itp.)			
na wagarach			
na dyskotecze			
u kolegi/koleżanki w domu			
w swoim domu pod nieobecność rodziców			
na wakacjach			

7) Jaka jest Twoja sytuacja zawodowa?

- a) pracuję
- b) jestem bezrobotny/bezrobotna
- c) jestem bezrobotna/bezrobotny bez prawa do zasiłku
- d) poszukuję pracy
- e) uczę się
- f) prowadzę gospodarstwo domowe
- g) emerytura/renta

8) Jakie Pani/Pana zdaniem są główne powody bezrobocia w naszej Gminie?

- a) trudna sytuacja na lokalnym rynku
- b) brak opieki nad dziećmi (brak przedszkoli, żłobków)
- c) dyskryminacja mieszkańców ze względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, miejsce zamieszkania
- d) niedostosowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do lokalnych potrzeb
- e) niechęć mieszkańców do podjęcia pracy

9) Jak Pani/Pan ocenia stopień wpływu mieszkańców na sprawy lokalne i decyzje władz samorządowych w naszej Gminie:

- a) znaczący
- b) średni
- c) znikomy
- d) mieszkańcy nie mają żadnego wpływu na decyzje podejmowane przez władze lokalne
- e) nie mam zdania

10) Jak Pani/Pan ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców:

- a) bardzo dobrze
- b) dobrze
- c) dostatecznie
- d) niedostatecznie
- e) nie mam zdania

11) Jakich problemów według Pani/Pana najczęściej doświadczają osoby starsze w naszej Gminie?

- a) Brak opieki ze strony rodziny
- b) Poczucie nieprzydatności
- c) Brak motywacji do życia
- d) Problemy finansowe
- e) Brak ofert zagospodarowania wolnego czasu

12) W jaki sposób dowiaduje się Pani/Pan o organizowaniu imprez kulturalnych?

- a) przez Internet
- b) z ogłoszeń zlokalizowanych na terenie Gminy
- c) od sąsiadów i rodziny
- d) mam problemy z uzyskaniem tych informacji

e) w Gminie brakuj takich imprez

13) Jak ocenia Pani/Pan stan bezpieczeństwa na terenie Gminy?

- a) bardzo dobrze
- b) dobrze
- c) średnio
- d) źle
- e) bardzo źle

14) Jak Pani/Pan ocenia stopień czystości na terenie Gminy:

- a) bardzo dobrze
- b) dobrze
- c) źle
- d) bardzo źle

15) Zaznacz, co Twoim zdaniem jest przemocą w rodzinie: (proszę o wybranie 4 odpowiedzi)

- a) Popychanie
- b) Uderzanie
- c) Kopanie
- d) Duszenie
- e) Przypalanie ciała
- f) Policzkowanie
- g) Wyśmiewanie
- h) Szantaż
- i) Wymuszanie współżycia seksualnego
- j) Ograniczanie snu i pożywienia

16) Czy znasz jakieś osoby które są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie?

- a) Tak
- b) Nie

17) Zaznacz stwierdzenia, z którymi się zgadzasz: (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

- a) Przemoc w rodzinie to wstyd.
- b) Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła.
- c) Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać.
- d) Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.
- e) Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyczeć w celach wychowawczych
- f) Czasami sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą

18) Z jakiej pomocy wg Pani/Pana mogą korzystać ofiary przemocy w Gminie?

- a) Kościół
- b) Szkoła
- c) Policja
- d) Instytucje pomocy społecznej

- e) Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
- f) Brakuje takiego miejsca

19) Czy zdarzyło się Pani/Panu doświadczyć przemocy fizycznej?

- a) Nigdy
- b) Raczej wcale
- c) Rzadko
- d) Często
- e) Bardzo często

20) W jakiej sytuacji doświadczyła Pan/Pani przemocy fizycznej?

- a) W autobusie
- b) Szkole
- c) W domu
- d) W okolicy miejsca zamieszkania
- e) W pracy
- f) Nigdzie nie doświadczyłam przemocy fizycznej

21) Czy kiedykolwiek doświadczyła Pani/Pan przemocy psychicznej?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Trudno powiedzieć

22) Kto Pani/Pana zdaniem jest najczęściej ofiarą przemocy?

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Dziecko
- d) Osoba starsza
- e) Osoba niepełnosprawna

Dziękujemy za poświęcony czas.

II. WZÓR ANKIETY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Uprzejmie proszę o wypełnienie poniższej ANONIMOWEJ ankiety. Za poświęcony czas i rzetelne wypełnianie ankiety BARDZO DZIĘKUJEMY!

1) Płeć

- a) kobieta
- b) mężczyzna

2) Wiek:

- a) 10- 11
- b) 12-13
- c) 13-14
- d) 15-16
- e) Powyżej 16

3) Szkoła:

- a) Podstawowa
- b) Gimnazjum
- c) Liceum
- d) Technikum
- e) Szkoła zawodowa

4) W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się spróbować alkoholu?

- a) nigdy nie piłam/piłem alkoholu
- b) mniej niż 10 lat
- c) 10 - 13 lat
- d) 14 - 16 lat
- e) Powyżej 16 lat

5) Czy kupując alkohol byłeś/byłaś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?

- a) tak
- b) tak, prawie za każdym razem
- c) nie, nigdy

6) Czy wiesz co to są DOS-y?

- a) pochodne LSD
- b) alkohol niskoprocentowy
- c) pliki dźwiękowe symulujące doznania narkotyczne
- d) nazwa potoczna na papierosy
- e) system operacyjny

7) Jaka jest sytuacja zawodowa Twoich rodziców?

- a) oboje rodzice pracują
- b) oboje rodzice bezrobotni
- c) jeden rodzic pracuje, jeden rodzic bezrobotny
- d) jeden rodzic pracuje (rodzina niepełna)
- e) jeden rodzic bezrobotny (rodzina niepełna)
- f) jeden rodzic pracuje, drugi zajmuje się domem

8) Oceń swoje relacje z rodzicami (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

- a) nie rozumieją mnie
- b) nie mają dla mnie czasu
- c) często się kłócimy
- d) dużo rozmawiamy ze sobą
- e) są dla mnie autorytetem
- f) trudne, ale się dogadujemy

9) Czy znasz kogoś ze swoich kolegów lub koleżanek którzy są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Trudno powiedzieć

10) Zaznacz stwierdzenia, z którymi się zgadasz: (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

- a) Przemoc w rodzinie to wstyd.
- b) Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła.
- c) Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym.
- d) Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.
- e) Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyknąć.
- f) Sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą
- g) Problemy w rodzinie powinny być rozwiązywane w domu

11) Czy słyszałeś/słyszałaś o zjawisku uzależnienia od Internetu?

- a) Tak
- b) Nie

12) Czy posiadasz Internet w telefonie komórkowym?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Nie mam komórki

13) Z jakich portali korzystasz najczęściej?

- a) portale społecznościowe (np. Facebook, nasza klasa itp.)
- b) portale randkowe
- c) czat

- d) poczta
- e) wiadomości lokalne
- f) Wiadomości ze świata
- g) Wiadomości sportowe
- h) korzystam tylko do celów naukowych

14) Czy potrafisz wyrażać swoje zdanie wśród kolegów lub koleżanek?

- a) Tak
- b) Nie
- c) To zależy od sytuacji
- d) To zależy od osób

15) Z poniższej listy wybierz te zajęcia, które Twoim zdaniem byłyby atrakcyjne dla Ciebie i Twoich rówieśników, i chętnie byście w nich uczestniczyli. (proszę o zaznaczenie trzech odpowiedzi)

- a) piłka nożna
- b) piłka siatkowa
- c) koszykówka
- d) taniec nowoczesny
- e) tenis stołowy
- f) gry planszowe
- g) grafika komputerowa
- h) kodowanie/programowanie
- i) warsztaty plastyczne
- j) warsztaty teatralne
- k) warsztaty rękodzielnicze
- l) warsztaty DJ-skie
- m) warsztaty radiowe
- n) fitness / zumba

16) Jakimi kanałami chciałabyś/chciałbyś otrzymywać informacje o planowanych wydarzeniach w Twojej najbliższej okolicy?

- a) Facebook
- b) Twitter
- c) Snapchat
- d) SMS
- e) e-mail
- f) plakat

III. ZESPÓŁ REMEDIS SA

Zespół Remedis SA

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego

SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Tabela 1 Sieć osadnicza gminy Czaplinek	18
Tabela 2 Liczba mieszkańców gminy Czaplinek w latach 2008-2017	20
Tabela 3 Liczba uczniów w gminie Czaplinek w latach 2008-2017.....	25
Tabela 4 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017	25
Tabela 5 Powody przyznania pomocy finansowej w latach 2015-2017.....	27
Tabela 6 Liczba osób (łącznie z dziećmi) objętych pomocą w latach 2015-2017 ze względu na powód przyznania pomocy	28
Tabela 7 Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu gminy Czaplinek w pieczy zastępczej w latach 2015-2017 [zł]	28
Tabela 8 Kwota przyznanych dodatków mieszkaniowych [zł].....	28
Tabela 9 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej.....	28
Tabela 10 Podstawowe liczby dotyczące liczebności pracy społecznej w latach 2015-2017	29
Tabela 11 Wydatki OPS ogółem i na wybrane programy rządowe w latach 2015-2017 [zł]	29
Tabela 12 Liczba świadczeń rodzinnych przyznanych w latach 2015-2017 (dane częściowe)...	29
Tabela 13 Bezrobocie na terenie gminy Czaplinek w latach 2015-2017	30
Tabela 14 Wspieranie rodziny w latach 2015-2017	32
Tabela 15 Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych...	34
Tabela 16 Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień	36
Tabela 17 „Niebieskie karty” wydane w gminie Czaplinek w latach 2015-2017.....	37
Tabela 18 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w gminie Czaplinek w latach 2015-2017	38
Tabela 19 Płeć.....	39
Tabela 20 Wiek	39
Tabela 21 Szkoła	39
Tabela 22 W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło ci się spróbować alkohol?	40
Tabela 23 Czy kupując alkohol byłeś/byłaś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?	40
Tabela 24 Czy wiesz co to są DOSY?	40
Tabela 25 Jaka jest sytuacja zawodowa twoich rodziców?	41

Tabela 26 Oceń swoje relacje z rodzicami?	41
Tabela 27 Czy znasz kogoś ze swoich kolegów lub koleżanek, którzy są ofiarami przemocy w rodzinie lub podejrzewasz, że mogą być?	42
Tabela 28 Zaznacz stwierdzenia, z którym się zgadzasz (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)	43
Tabela 29 Czy słyszałeś/słyszałaś i zjawisku uzależnienia od Internetu?	44
Tabela 30 Czy posiadasz Internet w telefonie komórkowym?	45
Tabela 31 Z jakich portali korzystasz najczęściej?	45
Tabela 32 Czy potrafisz wyrażać swoje zdanie wśród kolegów, koleżanek?	46
Tabela 33 Z poniższej listy wybierz te zajęcia, które twoim zdaniem byłyby atrakcyjne dla ciebie i twoich rówieśników, i chętnie byście w nich uczestniczyli (proszę o zaznaczenie trzech odpowiedzi).	46
Tabela 34 Jakimi kanałami chciałbyś/chciałabyś otrzymywać informację o planowanych wydarzeniach w twojej najbliższej okolicy?	46
Tabela 35 Płeć	47
Tabela 36 Wiek	47
Tabela 37 Wykształcenie	47
Tabela 38 W jakim wieku po raz pierwszy napiłeś się alkoholu?	48
Tabela 39 Czy kupując alkohol byłeś/aś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?	48
Tabela 40 W jakich okolicznościach po raz pierwszy spróbowałaś/eś?	48
Tabela 41 Jaka jest twoja sytuacja zawodowa?	49
Tabela 42 Jakie pani/pana zdaniem są główne powody bezrobocia w naszej gminie?	49
Tabela 43 Jak pan/pani ocenia stopień wpływu mieszkańców na sprawy lokalne i decyzje władz samorządowych w naszej gminie?	49
Tabela 44 Jak pan/pani ocenia stopień zaangażowania i kierunki działań władz lokalnych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?	50
Tabela 45 Jakie problemy według pani/pana najczęściej doświadczają osoby starsze w naszej gminie?	50
Tabela 46 W jaki sposób dowiaduje się pan/pani o organizowaniu imprez kulturalnych?	51
Tabela 47 Jak ocenia pan/pani stan bezpieczeństwa na terenie gminy Czaplinek?	51
Tabela 48 Jak ocenia pan/pani stopień czystości na terenie gminy?	51
Tabela 49 Zaznacz, co twoim zdaniem jest przemocą w rodzinie (4 odpowiedzi)	52
Tabela 50 Czy znasz jakieś osoby które są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie?	52

Tabela 51 Zaznacz stwierdzenie, z którym się zgadzasz (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)	53
Tabela 52 Z jakiej pomocy wg pani/pana mogą korzystać ofiary przemocy w gminie?	53
Tabela 53 Czy zdarzyło się pani/panu doświadczyć przemocy fizycznej?	53
Tabela 54 W jakiej sytuacji doświadczyła pan/pani przemocy fizycznej?	54
Tabela 55 Czy kiedykolwiek doświadczyła pani/pan przemocy psychicznej?	54
Tabela 56 Kto Pani/Pana zdaniem jest najczęściej ofiarą przemocy?	54
Tabela 57 Analiza SWOT, obszar: uzależnienia i przemoc w rodzinie	56
Tabela 58 Analiza SWOT, obszar: osoby niepełnosprawne	56
Tabela 59 Analiza SWOT, obszar: dzieci, młodzież, rodzina	57
Tabela 60 Analiza SWOT, obszar: osoby starsze	57
Tabela 61 Analiza SWOT, obszar: rozwój kadr i służb pomocowych	58
Tabela 62 CEL STRATEGICZNY 1	62
Tabela 63 CEL STRATEGICZNY 2	63
Tabela 64 CEL STRATEGICZNY 3	64

Wykres 1 Gęstość zaludnienia w gminie na 1 km ²	20
Wykres 2 Migracje mieszkańców gminy Czaplinek w latach 2008-2017	20
Wykres 3 Urodzenia i zgony w gminie w latach 2008-2017	21
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Czaplinek w latach 2008-2017	21
Wykres 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017	22
Wykres 6 Liczba osób w wieku produkcyjnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017	22
Wykres 7 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Czaplinek w latach 2008-2017	23
Wykres 8 Zmiana liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Czaplinek w latach 2015-2017	31

Rysunek 1 Gmina Czaplinek na tle powiatu drawskiego	17
---	----

PRZEWODNICZĄCY RADY

Michał Olejniczak